

STADEN JAKOBSTADS VÄLFÄRDBERÄTTELSE 2017-2021

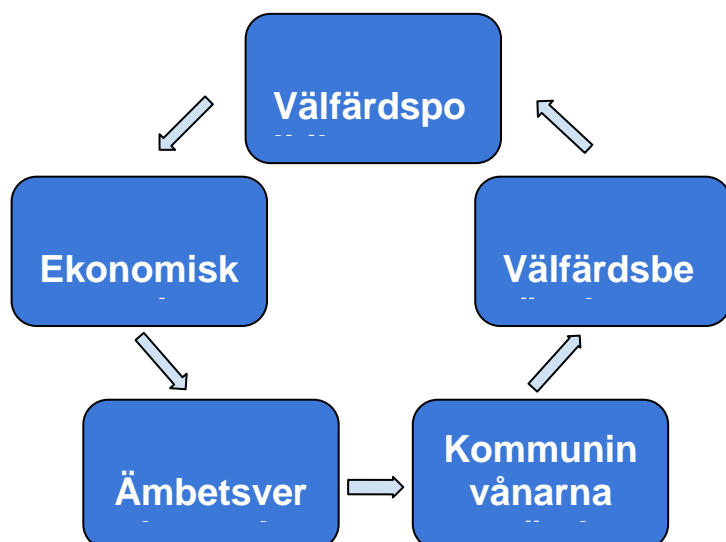
FRÄMJANDE AV VÄLFÄRDEN SOM KOMMUNENS LAGSTADGADE UPPGIFT

Att främja kommuninvånarnas välfärd och hälsa är enligt kommunallagen (41072015, 1 §) en av kommunens viktigaste uppgifter. Ansvaret för uppgiften kommer fortsättningsvis att ligga hos kommunerna i samband med social- och hälsovårdsreformen. Främjandet av välfärden ska synas också i kommun strategin (kommunallagen 410/2015, 37 §).

Välfärdsmålen ska bygga på en bedömning av nuläget och kommande förändringar i omgivningen. Att mål sätts upp förutsätter att invånarnas hälsa och välfärd samt faktorer som inverkar på dem följs upp enligt befolkningsgrupp. Det skall även finnas uppföljningsinformation om de åtgärder som har vidtagits inom kommunens service för att försöka svara mot kommuninvånarnas behov av välfärd. Enlig hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, 12 §) ska både välfärdstillståndet och de genomförda åtgärderna rapporteras till kommunfullmäktige varje år. Dessutom skall en mera omfattande välfärdsberättelse tas fram en gång per fullmäktigeperiod.

Som en del i arbetet med utformandet av denna välfärdsberättelse för 2017-2020 inleds en reform av sättet att genomföra välfärdsrapporteringen. Syftet med reformen är att stärka kopplingen mellan främjandet av välfärden och kommunens strategiska planering och beslutsfattande samt att bättre än tidigare göra välfärdsinformationen tillgänglig för kommuninvånare, beslutsfattare, tjänstemän och samarbetspartners. Genom reformen försöker man även förtydliga den helhet som olika lagstadgade program utgör och i mån av möjlighet binda ihop programmen.

Välfärdsberättelsen som en del av välfärdspolitik

DEL I

1. Välfärd enligt indikatorer och andra data

Välfärden i Jakobstad granskas enligt *Institutet för hälsa och välfärds* dimensioner för välfärd. Statistik om samtliga välfärdsteman finns inte att tillgå och därför ligger fokus vid en beskrivning av välfärd enligt livscykelmodellen.

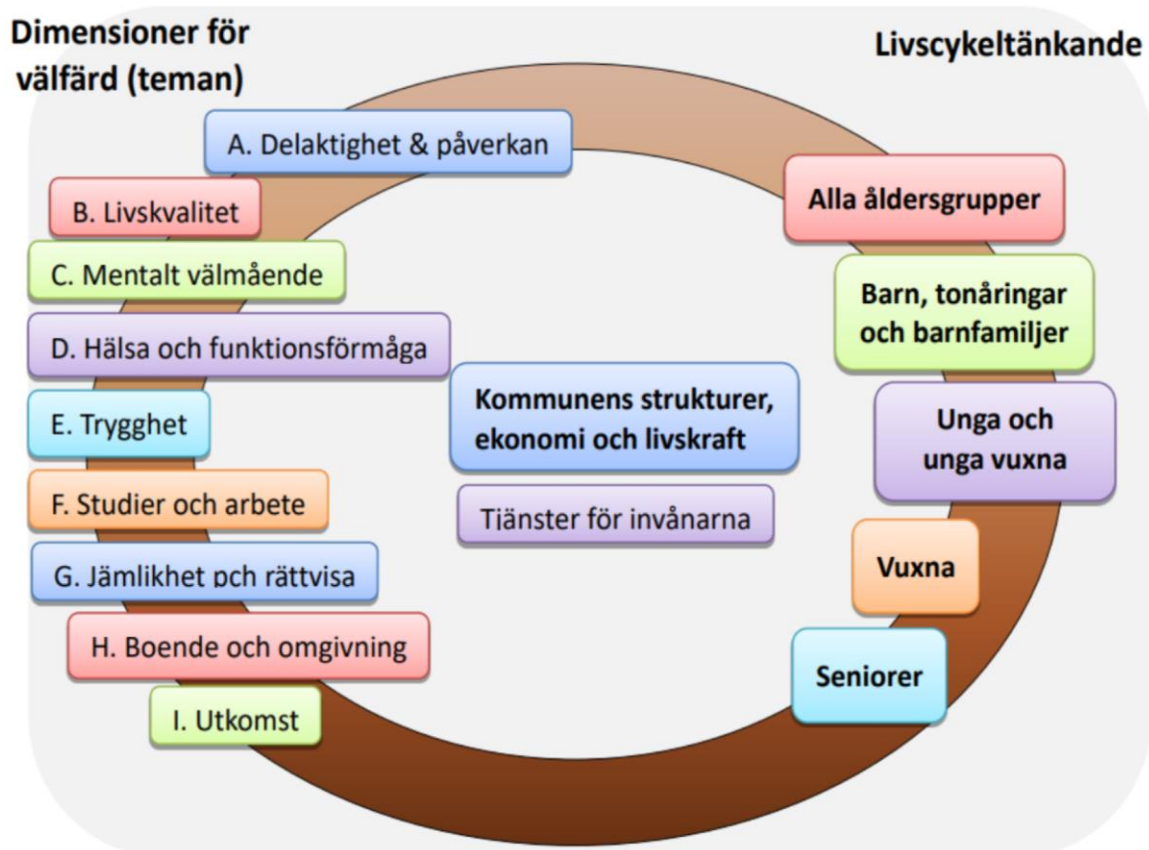

Bild: Dimensioner för välfärd, tillämpad från källan *Institutet för hälsa och välfärd*

Institutet för hälsa och välfärd har berett ett förslag till innehållet i den omfattande välfärdsberättelsen för att undvika variation i strukturen och innehållet i olika kommuners välfärdsberättelser. Uppgifterna specificeras enligt sektor och åldersgrupp och uppgår till totalt 67 indikatorer. Listorna är avsedda till stöd för kommunernas och regionernas arbete, men de är inte förpliktigande. Lämpliga indikatorer hjälper kommunerna och regionerna att styra sina resurser och följa upp effekterna av verksamheten.

I Jakobstads välfärdsberättelse 2017 - 2020 har indikatorerna begränsats till **xx - xx** indikatorer för att informationsmängden skulle gå att hantera. Vid granskning av indikatorerna för Jakobstad granskas fenomenen även i jämförelse med situationen i Österbotten och i

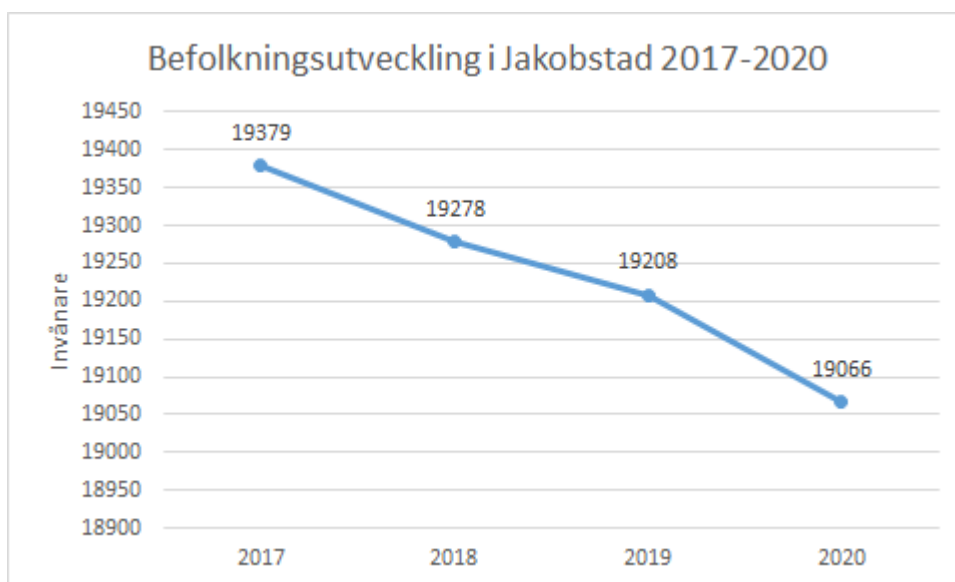
landet som helhet. Uppgifter om olika åldersgrupper finns tillgängliga i varierande grad. Barn och unga följs upp i stor utsträckning och omfattning jämfört med andra åldersgrupper.

Som källa för varje indikator har tjänsten Sotkanet.fi använts om inget annat nämns. Institutet för hälsa och välfärd har relaterat uppgifterna till befolkningen på basis av uppgifterna i Statistikcentralens befolkningsstatistik.

Befolkningsstruktur, ekonomi och livskraft

Folkmängd

Den sista december 2020 bodde 19 066 personer i Jakobstad. Under samma tidpunkt var folkmängden i Österbotten 175 816, medan siffran för hela landet var dryga 5,53 miljoner. Mellan åren 2017 - 2020 minskade Jakobstads befolkning med 313 personer, Österbotten med 456 personer. Hela landet hade en befolkningsökning på 20 663 invånare.

	2017	2018	2019	2020	- +
Jakobstad	19 379	19 278	19 208	19 066	- 313
Österbotten	176 272	176 193	175 923	175 816	- 456
Hela landet	5 513 130	5 517 919	5 525 292	5 533 793	20 663

Befolkningsmängd enligt ålder 31.12 2020

Nästan hälften av alla som bodde i Jakobstad år 2020 var mellan 25 och 64 år gamla.

År 2020 hörde 47,5 % av hela befolkningen till denna åldersgrupp och 58,2 % av befolkning i staden hörde till åldersgruppen 15 - 64 år. Andelen barn och unga i åldern 0 - 14 år (15,5 %) är den näst största åldersgruppen i Jakobstad. Under åren 2017 - 2020 minskade åldersgruppen något i kommunen och andelen är under genomsnittet i Österbotten (17 %) men rätt lika i landet (15,6 %) som helhet. I våra grannkommuner Larsmo (29,4 %), Pedersöre (23,6 %) och Nykarleby (18,4 %) var andelen barn i åldern 0 - 14 år större än i Österbotten och i landet som helhet. Andelen av befolkningen som var 65-74 år i Jakobstad har under perioden 2017-2020 legat på jämn nivå.

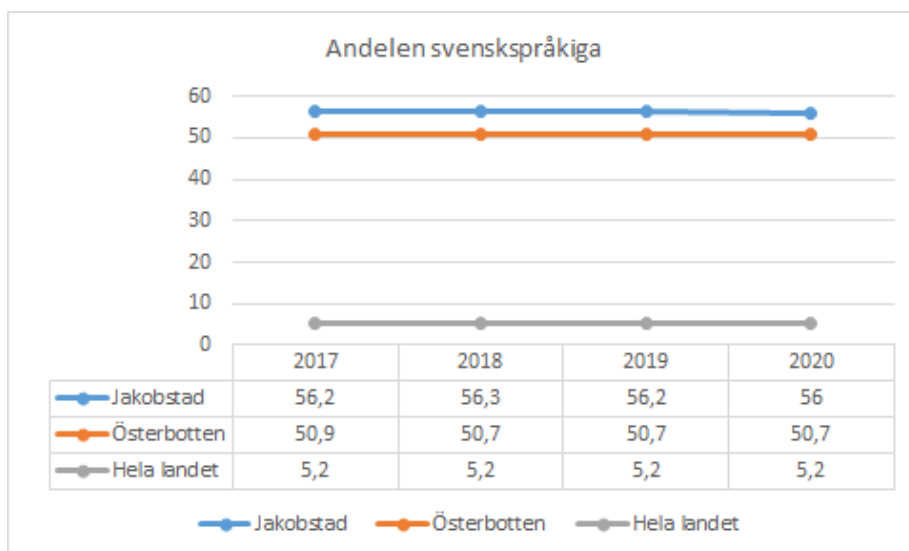
Åldersgrupp, % av befolkningen	Jakobstad	Österbotten	Hela landet
0-6-åringar	6,5	7,3	6,6
7-15-åringar	10,1	10,8	10,1
16-24-åringar	9,6	10,6	9,9
25-64-åringar	47,5	47,8	50,8
65-74-åringar	13,4	12,5	12,8
75-84-åringar	9,3	7,5	7,1
85 år och över	3,7	3,4	2,8
demografisk försörjningskvot	71,8	67,8	61,9

Den demografiska försörjningskvoten visar hur många personer 0-14 år och 65 år och äldre som det finns per 100 personer i arbetsför ålder 15-64 år. Ju större antal barn och/eller pensionärer, desto högre är försörjningskvoten.

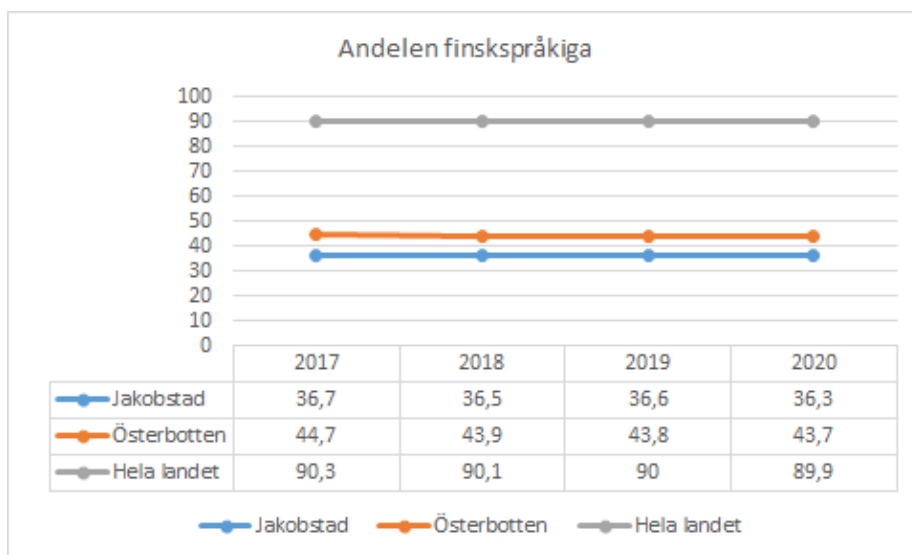
År 2020 var försörjningskvoten i Jakobstad 71,8 vilket innebär att 100 personer i arbetsför ålder försörjer 71,8 personer. År 2017 var försörjningskvoten 69,6, vilket innebär att kvoten ökat. Utvecklingen har även gått åt samma håll i både Österbotten och landet som helhet.

Språkförhållanden

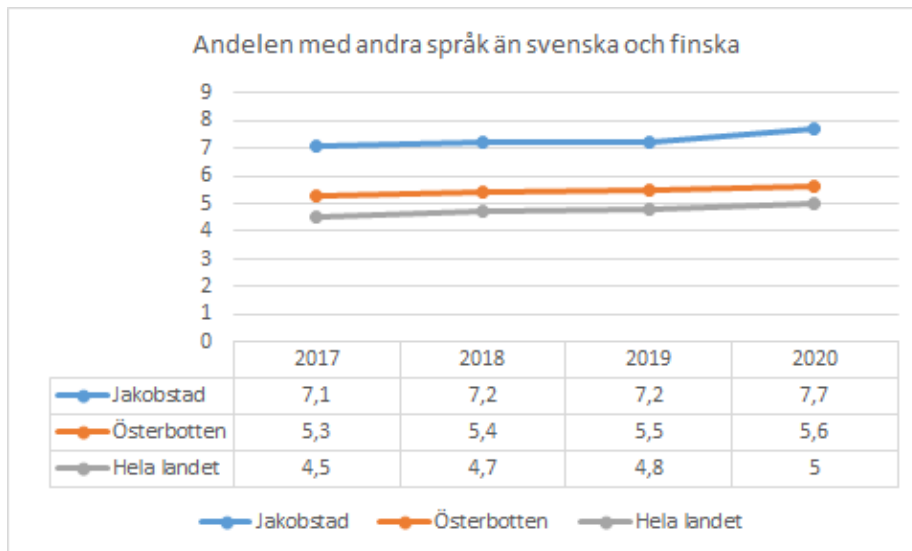
År 2020 var 56 % av befolkningen i Jakobstad svenskspråkiga. Andelen svenskspråkiga i Jakobstad har minskat med 0,2 % från 2017 samma minskning har skett i Österbotten medan de svenskspråkigas andel i hela Finland under samma tidsperiod hållits på 5,2 % av landets befolkningen.

År 2020 utgjorde andelen finskspråkiga 36,3 % av hela Jakobstads befolkning. Andelen finskspråkiga i Jakobstad har minskat från år 2017 - 2020 med 0,4 %. Samma minskning har skett i landet som helhet under tidsperioden. I Österbotten har de finskspråkigas andel under samma tidsperiod minskat med 1 %.

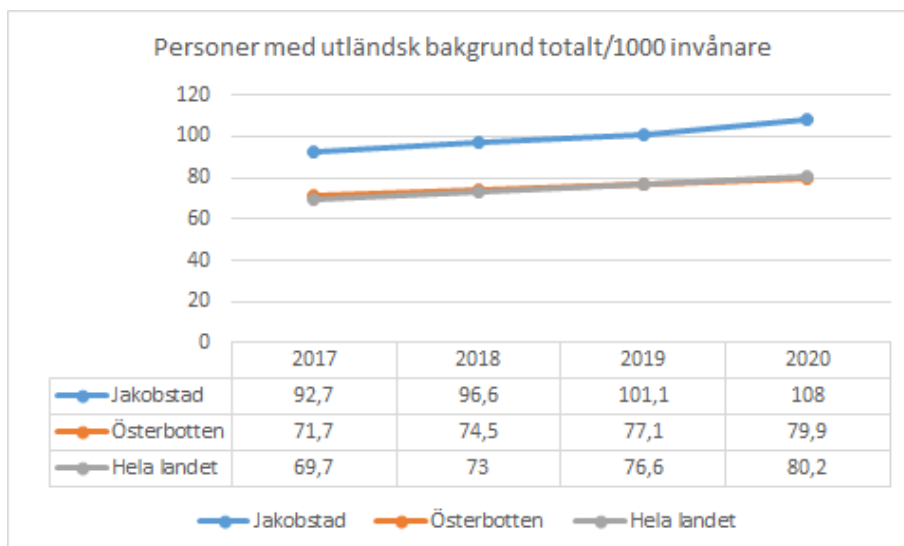
Andelen invånare med främmande språk har ökat under de senaste åren med 0,6 % i Jakobstad. Motsvarande siffra för ökning i Österbotten är 0,3 % och för hela landet 0,5 %. År 2020 utgjorde andelen invånare med annat språk än finska eller svenska som modersmål 7,7 % av stadens befolkning. Motsvarande %-andel av befolkning var för Österbottens del 5,6 % och för hela landet 5 %.

Personer med utländsk härkomst

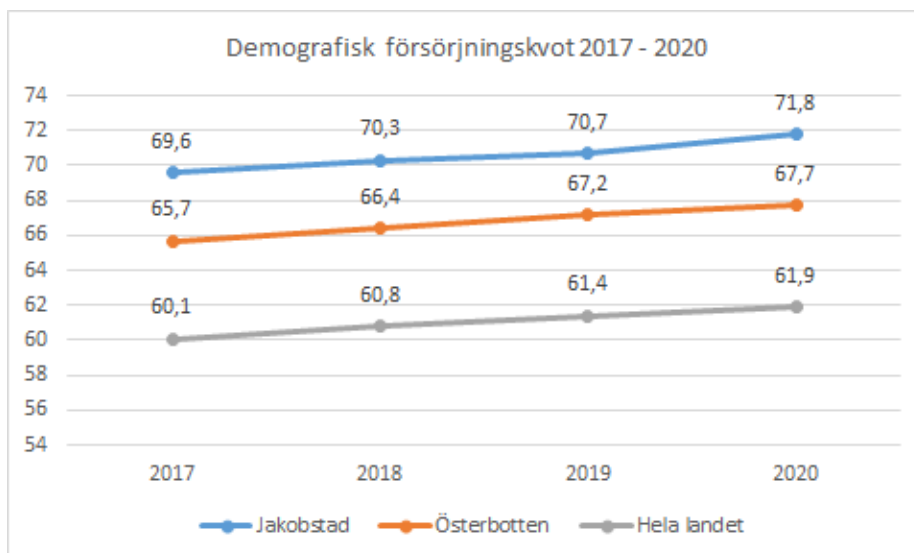
År 2020 var antalet med utländsk härkomst i Jakobstad 108 per 1 000 invånare. I Österbotten och i landet som helhet var antalet personer med utländsk härkomst per 1 000 invånare betydligt lägre än i Jakobstad, i Österbotten 79,9 per 1000 invånare och i hela landet 80,2 per 1000 invånare.

År 2017 var antalet i Jakobstad 92,7 per 000 invånare, vilket innebär att antalet ökat med 15,3 per 000 invånare på fyra år. Motsvarande siffror under samma tidsperiod för hela landet var 10,5 per 000 invånare och för Österbotten var 8,2 per 1 000 invånare.

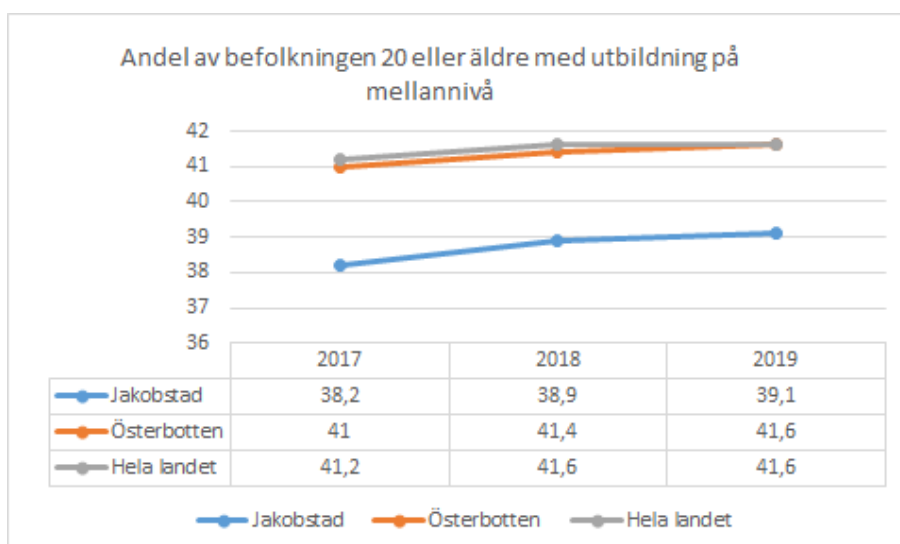
Den demografiska försörjningskvoten visar hur många personer 0-14 år och 65 år och äldre som det finns per 100 personer i arbetsför ålder 15-64 år. Ju större antal barn och/eller pensionärer, desto högre är försörjningskvoten.

År 2020 var försörjningskvoten i Jakobstad 71,8 vilket innebär att 100 personer i arbetsför ålder försörjer 71,8 personer. År 2017 var försörjningskvoten 69,6, vilket innebär att kvoten ökat. Utvecklingen har även gått åt samma håll i både Österbotten och landet som helhet.

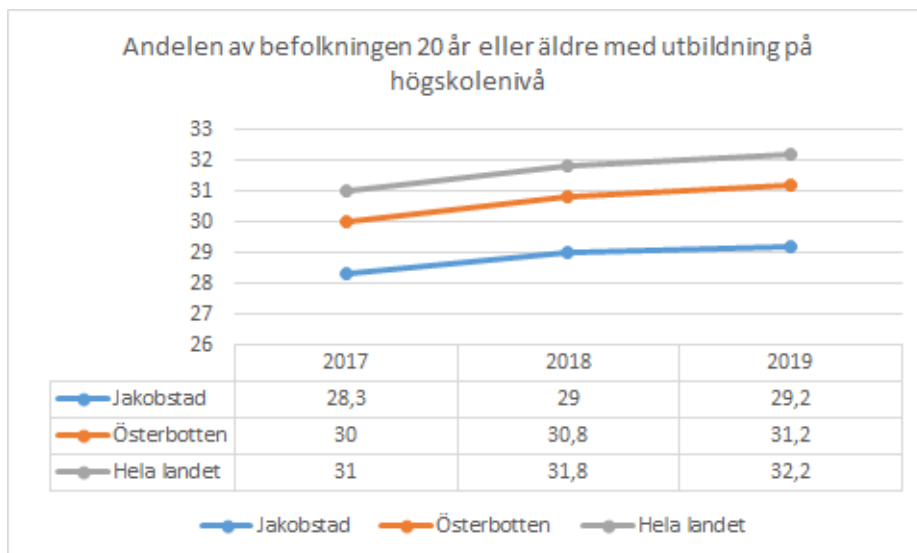

Befolkningens utbildningsstruktur

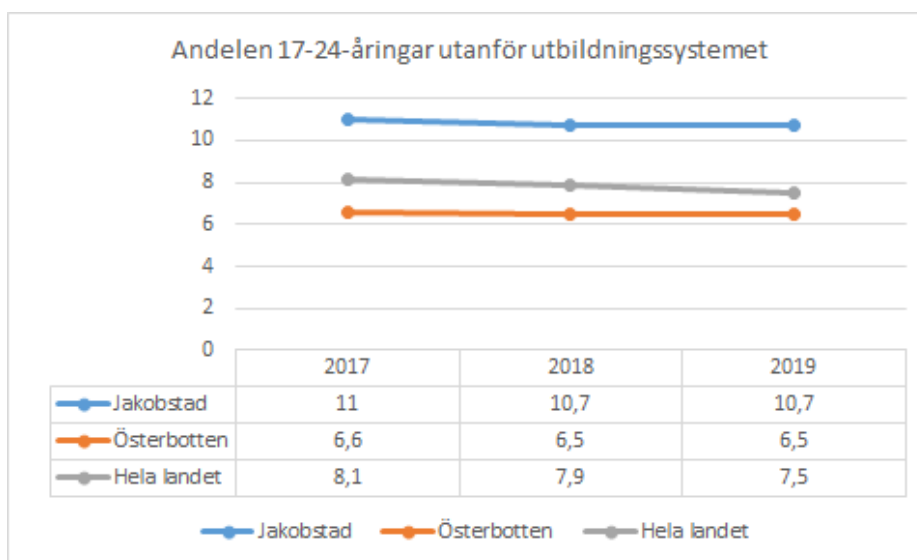
År 2019 hade 39,1 % av befolkningen i Jakobstad över 20 år en utbildning på mellannivå. I Österbotten var andelen lite högre, liksom i landet som helhet. Andelen i Jakobstad har ökat med 0,9 % under treårsperioden 2017 - 19.

Andelen av befolkningen över 20 år med en utbildning på högskolenivå i Jakobstad var år 2019 29,2 %, medan den i Österbotten låg på 31,2 % och i landet som helhet på 32,2 %.

Andelen 17- 24-åringar utanför utbildningssystemet minskade något under treårsperioden 2017 - 19 men var fortsättningsvis betydligt högre i Jakobstad 10,7 % än i Österbotten 6,5 % och i hela landet 7,5 %.

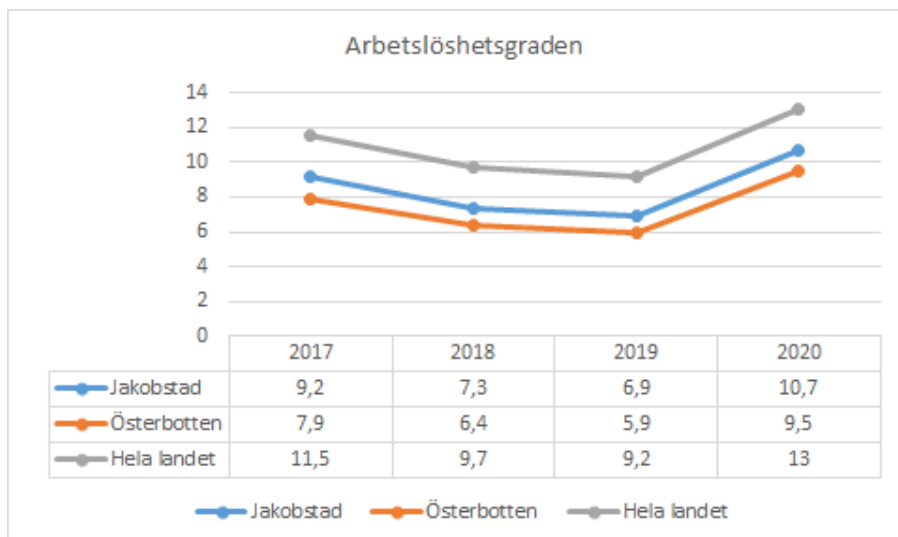

Arbetslöshetsgraden

I Jakobstad var arbetslöshetsgraden år 2020 i medeltal 10,7 %. I Österbotten var arbetslöshetsgraden under samma år 9,5 % och i landet som helhet 13 %.

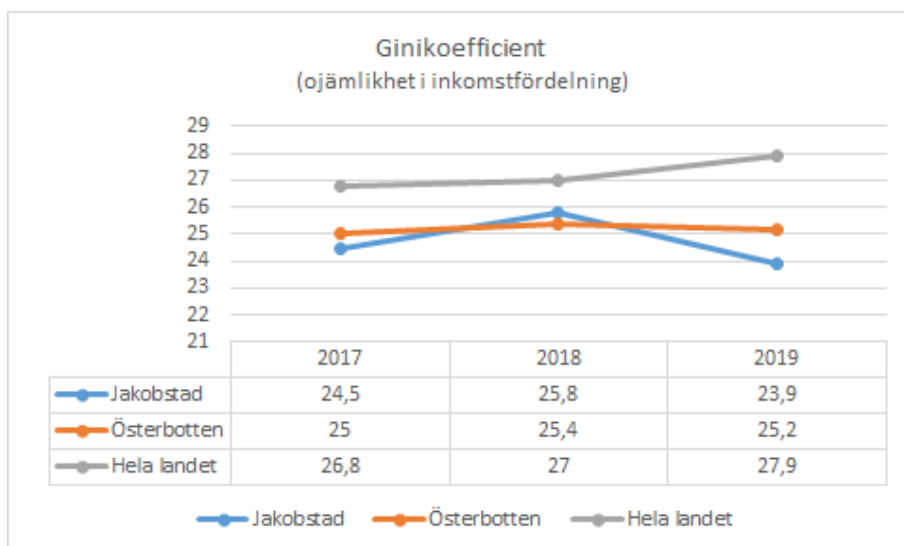
En märkbar ökning av arbetslösheten skedde under året 2020. Under de tre åren innan hade arbetslöshetsgraden för varje år minskat. Samma utveckling och svängning av arbetslöshetsgraden kan ses i Österbotten och landet som helhet under tidsperioden 2017 - 2020. År 2019 var arbetslöshetsgraden i Jakobstad 6,9 %, Österbotten 5,9 % och i hela landet 9,2 %. Spår av Corona pandemin kan antagligen skönjas i att arbetslöshetsgraden under 2020

ökade i landet. Arbetslöshetsgraden i Jakobstad år 2020 var lägre än i landet som helhet men högre än i Österbotten.

Ginikoefficienten

Ginikoefficient är en ekonomisk måttenhet på ojämlikhet, visar t.ex. på inkomstfördelning hos en befolkning. Ginikoefficienten presenteras här som ett värde mellan noll (0) och hundra (100). Noll innebär total jämlikhet mellan invånarna medan hundra innebär total ojämlikhet gällande inkomster. Således ju lägre ginikoefficient för inkomster, desto mer jämnt fördelas löner, vinster, bidrag, och andra ersättningar hos en befolkning.

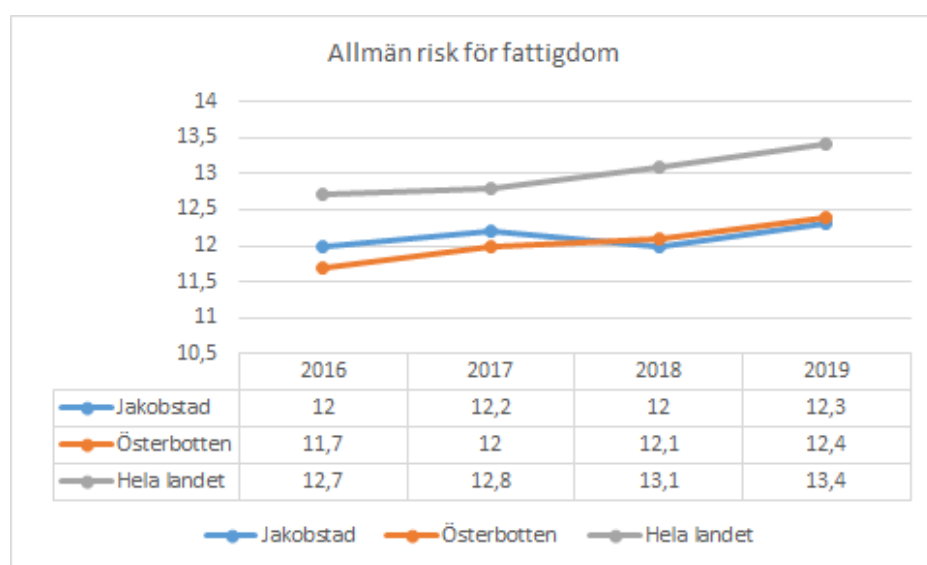
År 2019 var ginikoefficienten i Jakobstad 23,9 vilket är lägre än i Österbotten 25,2 och i hela landet 27,9 under samma år. Ginikoefficienten i Jakobstad har under perioden 2017 - 2019 varierat, gått upp och sen ner till nivån för 2019, som är den lägsta för treårsperioden.

Sysselsättning och arbetslöshet är de mest centrala faktorer som inverkar på inkomstskillnaderna.

Allmän risk för fattigdom i kommunen

Indikatorn visar den procentuella andelen personer som bor i hushåll med låga inkomster av alla personer som bor i området. Gränsen för låg inkomst är 60 procent av de finländska hushållens disponibla ekvivalenta medianinkomst (enligt den förnyade OECD-skalan) respektive år.

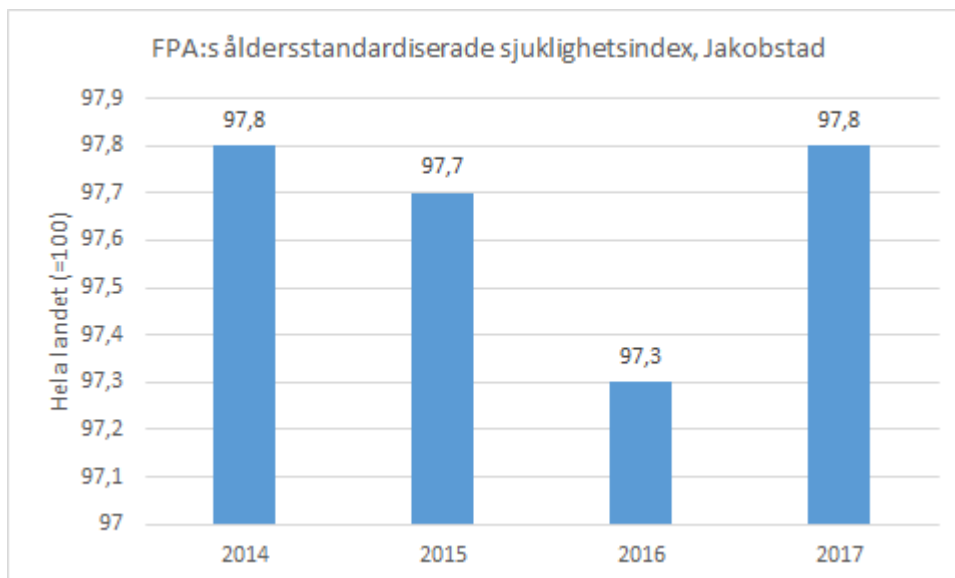
År 2019 var andelen personer som bor i hushåll med låga inkomster 12,3 % i Jakobstad. I Österbotten och i hela landet var andelen 12,4 % respektive 13,4 %.

Sjuklighetsindex, åldersstandardiserat

Genom ett index som beräknats för varje finländsk kommun visar indikatorn hur frisk eller sjuk befolkningen är i förhållande till genomsnittet i hela landet (= 100). Siffran är åldersstandardiserad.

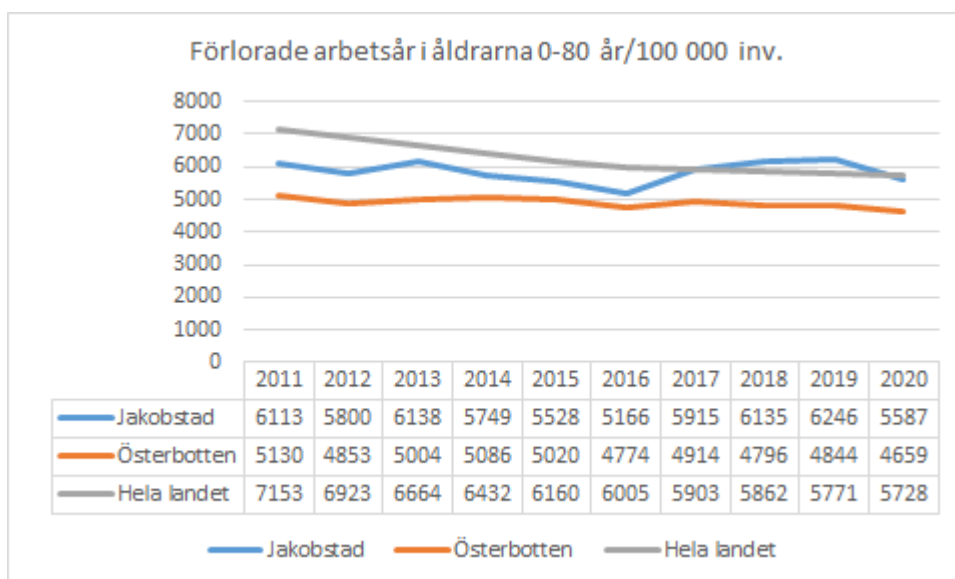
FPA:s åldersstandardiserade sjuklighetsindex bygger på tre statistik variabler: dödlighet, andelen personer som fått invalidpension av alla personer i arbetsför ålder (16-64-åringar) och andelen personer som har rätt till ersättning för läkemedel och näringspreparat av hela befolkningen.

År 2017 var FPA:s sjuklighetsindex i Jakobstad 97,8, vilket är samma nivå som tre år tidigare 2014. Medan år 2015 något lägre 97,7 och år 2016 hade Jakobstad enligt FPA ett sjuklighetsindex på 97,3. Några siffror för Österbotten finns inte.

Förlorade levnadsår

Indikatorn anger antalet förlorade levnadsår i befolkningen per 100 000 invånare på grund av dödsfall som inträffat före 80 års ålder. Valet av den övre åldersgränsen bygger på att finländarnas förväntade livslängd är cirka 80 år. Dödligheten anses vara en av de mest tillförlitliga indikatorerna på befolkningens hälsotillstånd.

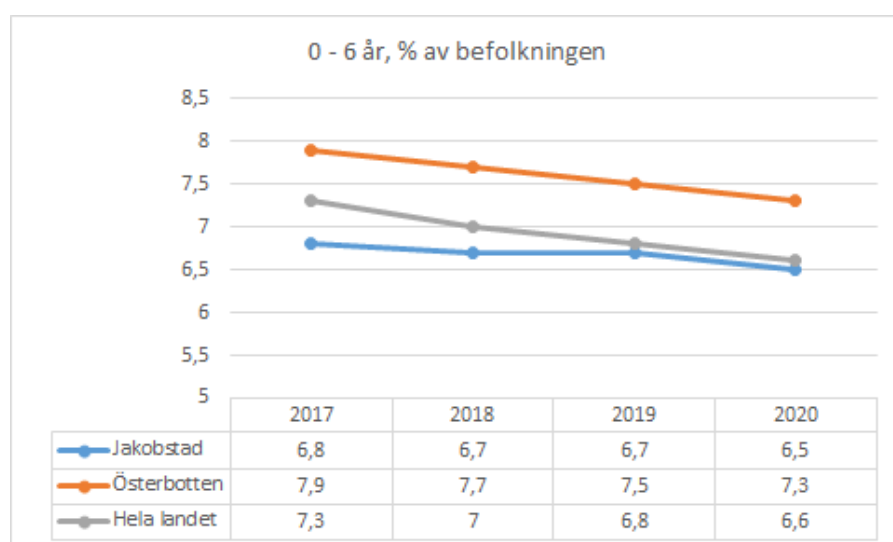
I Jakobstad låg antal förlorade levnadsår på 5587 per 100 000 invånare år 2020. Under samma år låg antalet på 4 659 i Österbotten, medan det i hela landet uppgick till 5728.

Förlorade levnadsår var alltså färre i Jakobstad än i landet som helhet men fler än i Österbotten år 2020. För Jakobstads del visar indikatorn en större variation i förlorade arbetsår mellan åren 2011-2020 än i Österbotten och i hela landet.

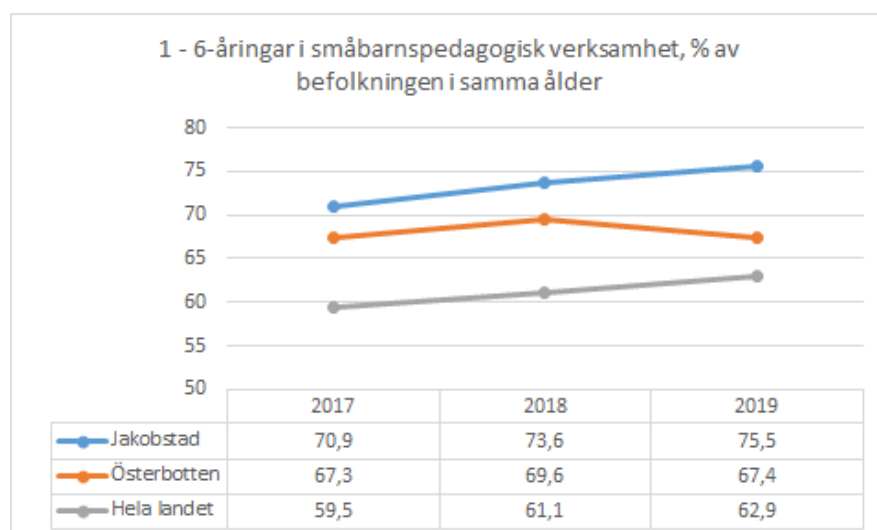
Barn, unga i grundskoleåldern och barnfamiljer

Barn 0 - 6 år

År 2020 var 6,5 % av den fasta bosatta befolkning i Jakobstad i åldern 0-6 år. Under samma år var andelen för Österbotten 7,3 % och i hela landet 6,6%. Andelen barn i ålder 0-6 år har under en period på sex år (2015-2020) i Jakobstad minskat med 0,4 %, medan minskningen i Österbotten och i landet som helhet varit 1 %.

I Jakobstad år 2019 deltog 76,1 % av det totala antalet barn i åldersgruppen 1 - 6 år i kommunalt finansierat småbarnspedagogisk verksamhet. Småbarnspedagogik ordnas i daghem, familjedagvård och som lekverksamhet. .

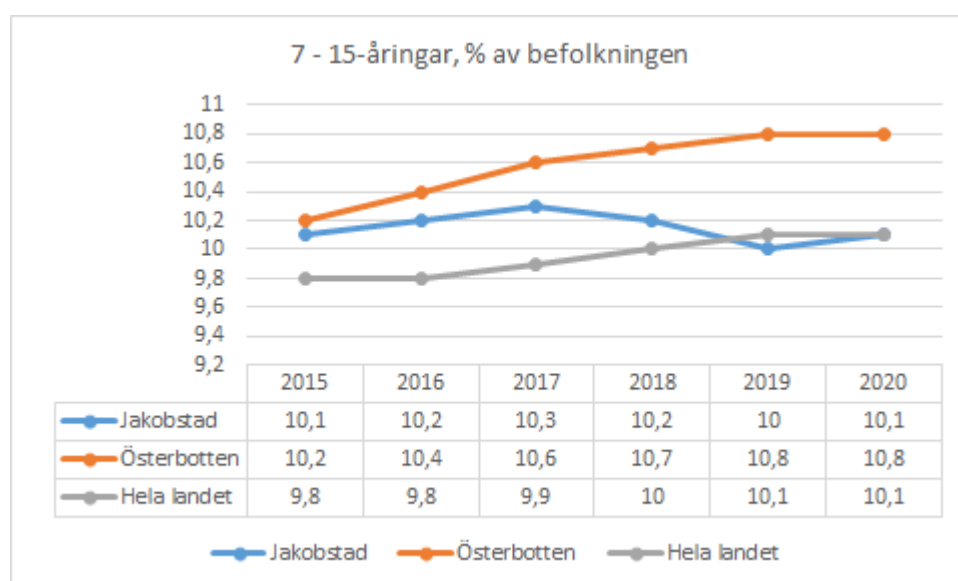

Den lokala planen för småbarnspedagogik har utarbetats i regionalt samarbete med Nykarleby, Kronoby, Pedersöre, Jakobstad och Larsmo. Bildningsnämnden i Jakobstad godkände 21.6.2017 den lokala planen har tagits i bruk från och med 1.8.2017.

Varje barn har rätt att få en egen plan utarbetad av personal inom småbarnspedagogiken tillsammans med vårdnadshavarna. Även barnet kan delta i uppgörande i enlighet med förutsättningar. Barn med särskilda behov integreras i de flesta fall i normala dagvårdsgrupper.

Unga i grundskoleålder

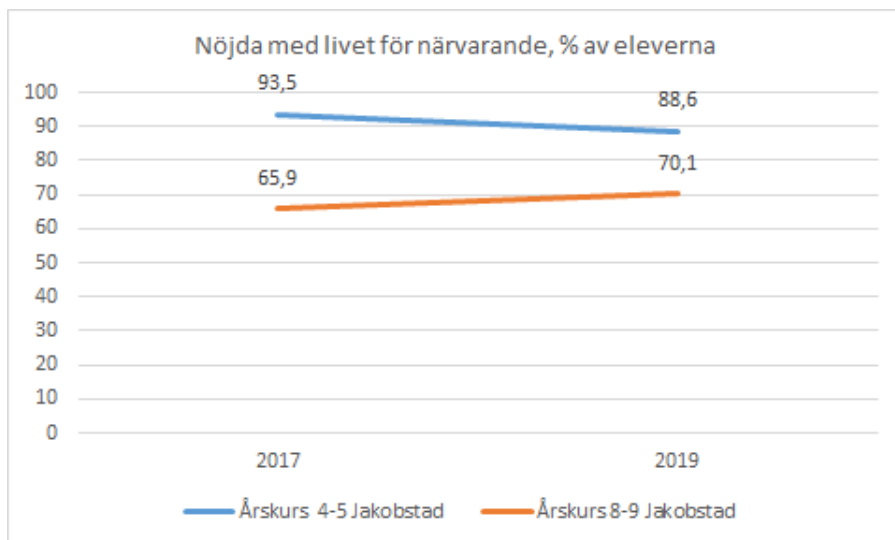
Andelen barn i ålder 7 - 15 år av befolkningen i Jakobstad har varierat något under de sex senaste åren. Men landar på 10.1 % samma nivå år 2020 som år 2015, medan i Österbotten och i landet som helhet har kurvan pekat svagt uppåt.

Genom enkäten Hälsa i skolan samlar Institutet för hälsa och välfärd, THL, in information om barn och ungas levnadsförhållanden , skolförhållanden, hälsa och välmående. Undersökningen genomförs vartannat år.

Från THL:s välfärdsmätaren kan utläsas att man inom området för grundläggande utbildning kunde förbättra resultatet för delområdet resurser. Mätaren visar bl.a. att fler skolläkare och skolpsykologer till grundskolorna i Jakobstad kan behövas för att uppnå ett bättre resultat inom delområdet. Välfärdsmätaren visar att man lyckats bra inom den grundläggande utbildningen i Jakobstad inom delområden som gemensam praxis och uppföljning och behovsanalys.

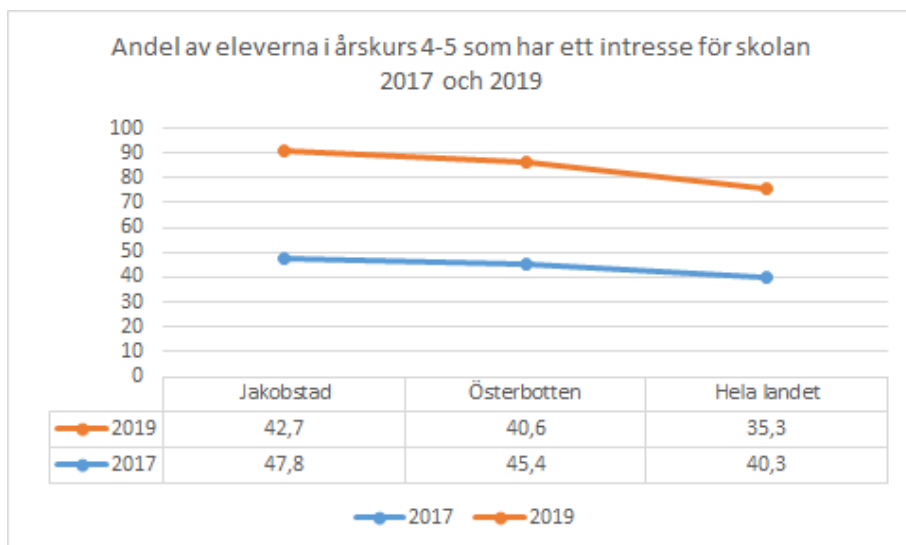
I Jakobstad år 2019 var eleverna i årskurserna 4 och 5 mera nöjda med livet än eleverna i årskurserna 8 och 9. Likadant var det i Österbotten och i landet som helhet.

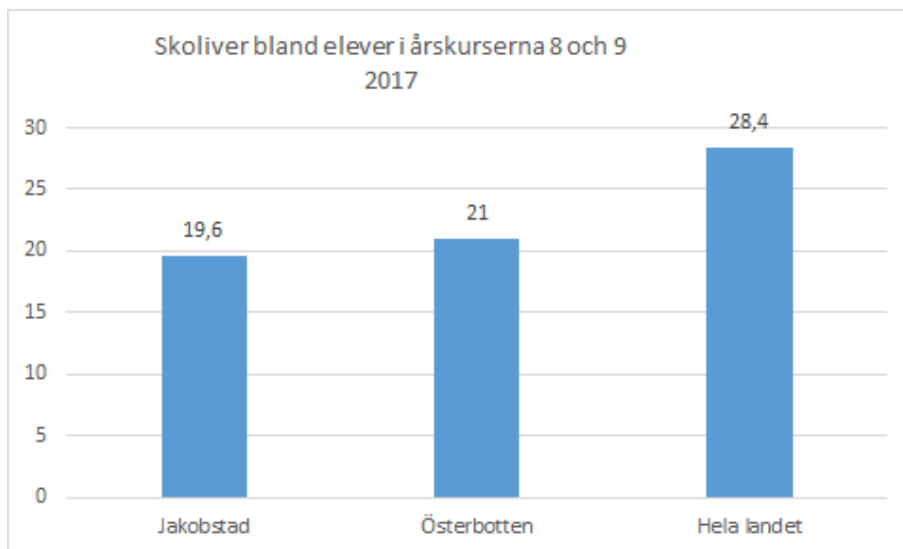

Enligt skolhälsoenkäten våren 2019 var 88,6 % av eleverna i årskurserna 4 och 5 i Jakobstad nöjda med livet, medan motsvarande siffra från år 2017 var 93,3 %. Det innebär att 4,9 % färre elever i dessa årskurser var nöjda med livet år 2019 än jämfört med 2017.

År 2017 var andelen elever nöjda med livet 65,9 % i årskurserna 8 och 9 medan år 2019 uppgav 70,1 % att de var nöjda med livet. En ökning med 4,2 %.

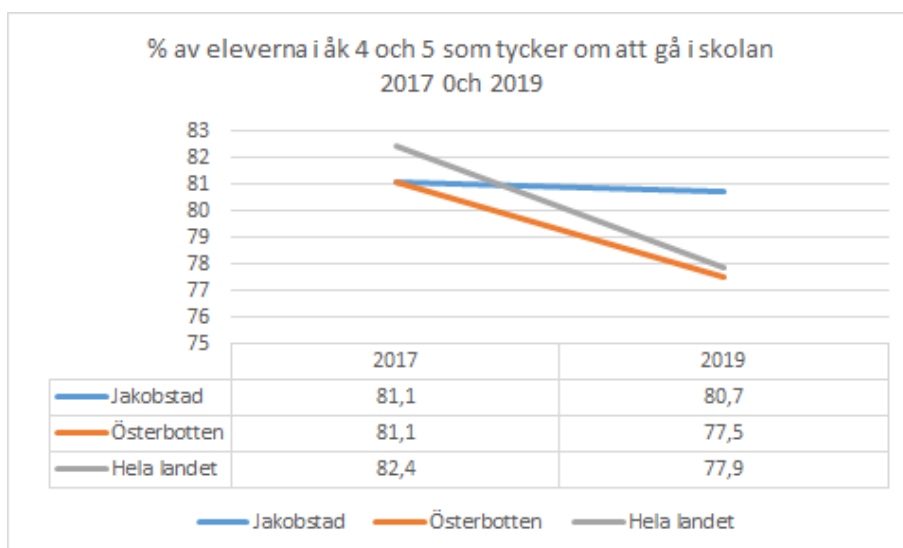
Under perioden 2017 till 2019 minskade andelen elever i årskurs 4 och 5 som hade ett intresse för skolan med 5,1 %. År 2017 var andelen 47,8 % medan den år 2019 uppgick till 42,7 %. Även i Österbotten och i landet som helhet har elevernas intresse för skolan minskat med ca 5 %.

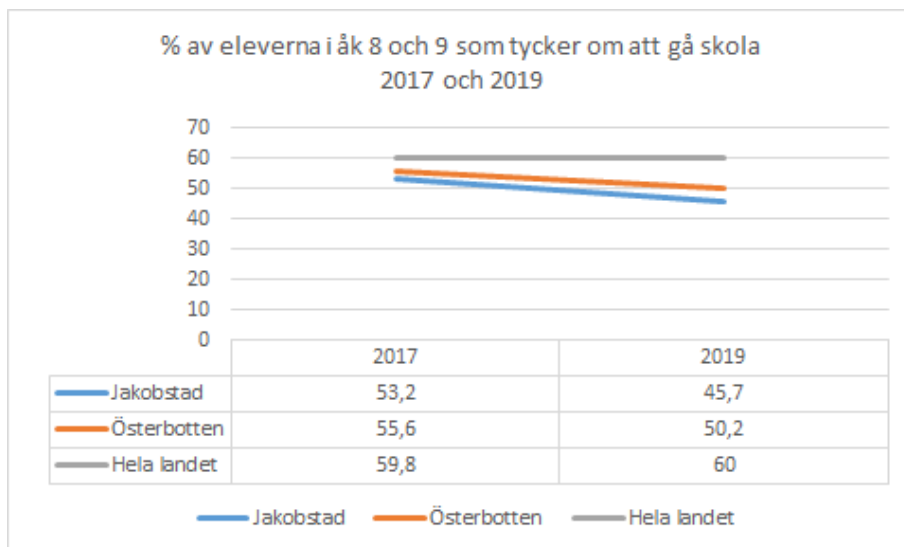

Det finns ingen statistik från år 2019 som visar andelen elever i årskurserna 8 och 9 som har ett intresse för skolan. Indikatorn som framgår av statistik från år 2017 visar procentandelen elever i årskurserna 8 och 9 i grundskolan som svarat på frågan om de upplever skoliver. År 2017 uppger 19,6 % av eleverna i årskurserna 8 och 9 i Jakobstad att de upplever skoliver medan motsvarande siffra i var Österbotten var 21 % och i landet som helhet 28,4 %.

I årskurserna 4 och 5 år 2019 hade 80,7 % svarat att det tycker ganska mycket eller mycket om att gå i skolan, medan motsvarande siffra för elever i årskurserna 8 och 9 var 45,7 %. En märkbar skillnad mellan åldersgrupperna i Jakobstad. I Österbotten var motsvarande andelar 77,5 % år 2019 för elever i årskurserna 4 och 5 och 50,2 % för elever i årskurserna 8 och 9. I landet som helhet under samma år 77,9 % för elever i årskurserna 4 och 5 och 60 % för elever i årskurserna 8 och 9.

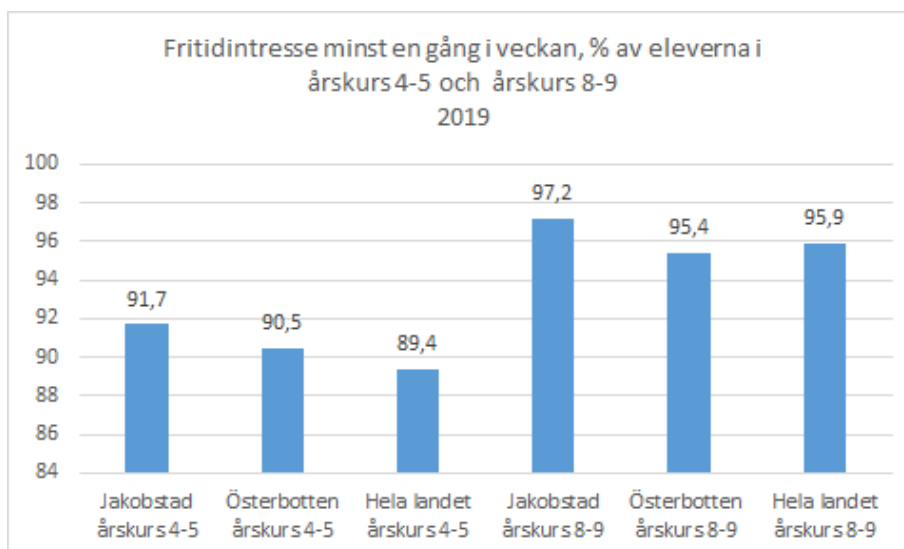

I Jakobstad år 2019 var elevernas intresse för skolan i årskurserna 4 och 5 högre än i Österbotten och i landet som helhet, medan skolivern i årskurserna 8 och 9 var lägre. Andelen elever som tycker om att gå i skolan är betydligt högre än andelen elever som känner skoliver och intresse för skolarbetet i Jakobstad, liksom i Österbotten och i landet som helhet.

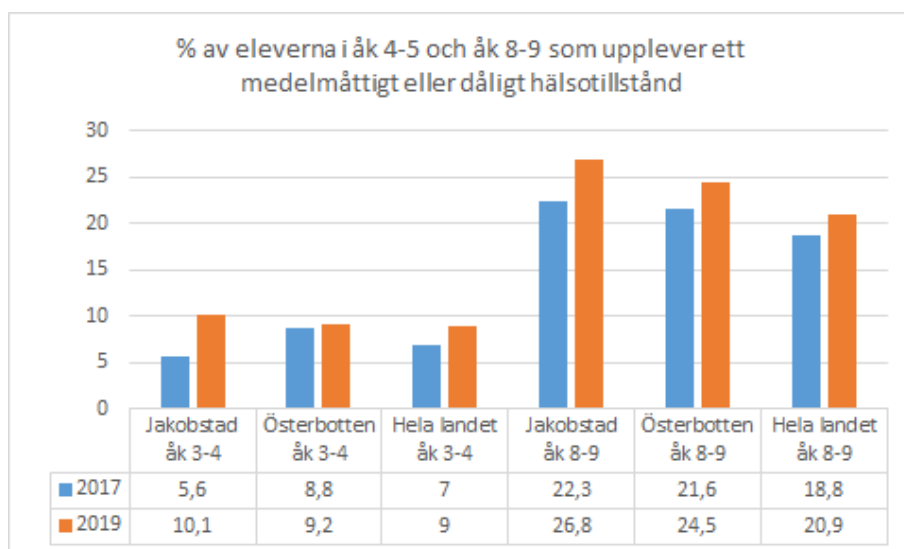
Fritidsintressen minst en gång per vecka

Indikatorn ger uppgifter om andelen (%) elever i respektive årskurs som har fritidsintresse minst en dag i vecka utanför skoltiden. I Jakobstad uppgav 91,7 % av eleverna i årskurserna 4 och 5 att de hade minst ett fritidsintresse utanför skoltiden i veckan och 97,2 % av eleverna i årskurserna 8 och 9. För båda åldersgrupperna var andelen något högre än i Österbotten och landet som helhet.

Medelmåttligt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna

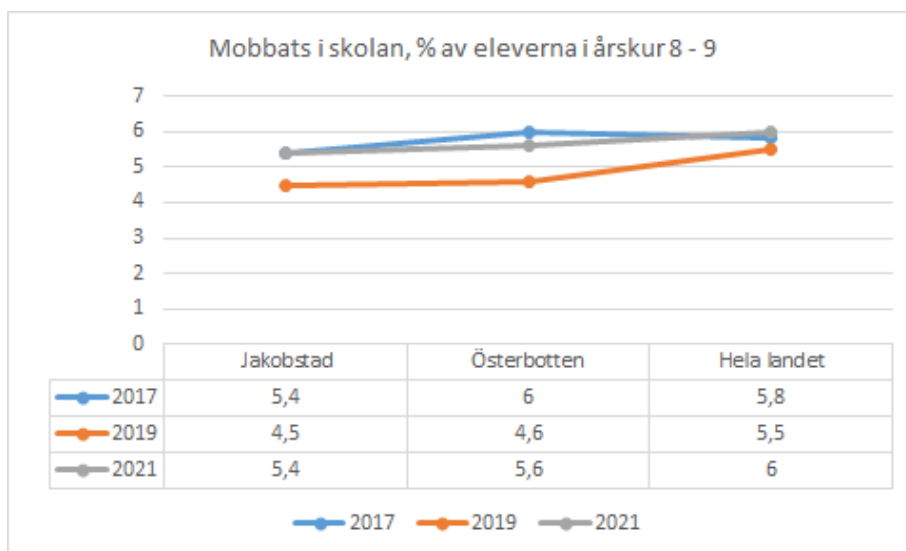
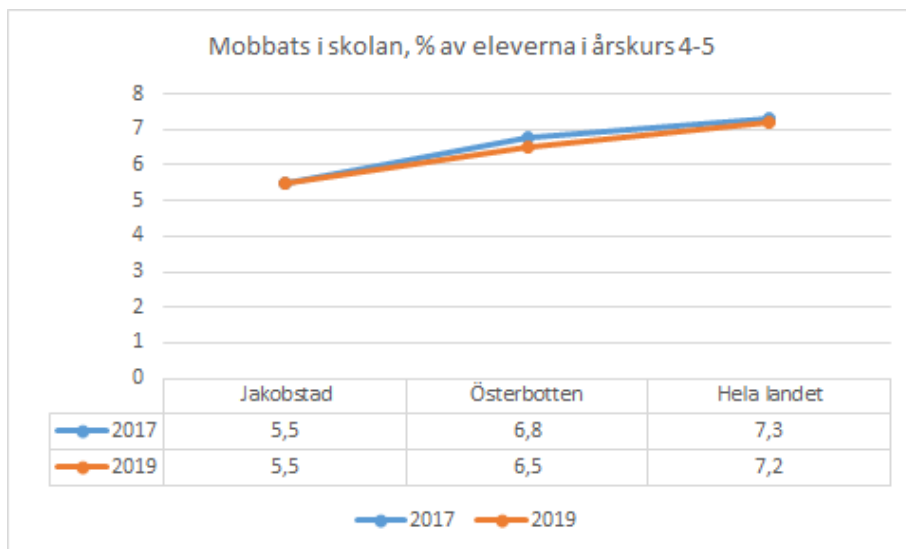
År 2019 var andelen elever i årskurs 8 och 9 som upplevde att de har ett medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd 26,8 % i Jakobstad. Motsvarande siffror för elever i årskurserna 8 och 9 i Österbotten under samma år var 24,5 % och i hela landet 20,9 %. Andelen elever som upplever att de har ett medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd ökar i hela landet. Skillnaderna i upplevt hälsotillstånd bland eleverna i de lägre och högre årskurserna är stor. De yngre eleverna upplever sina hälsotillstånd som bättre än de äldre eleverna upplever sina.

Mobbats i skolan, % av eleverna i åk 4-5 och åk 8-9

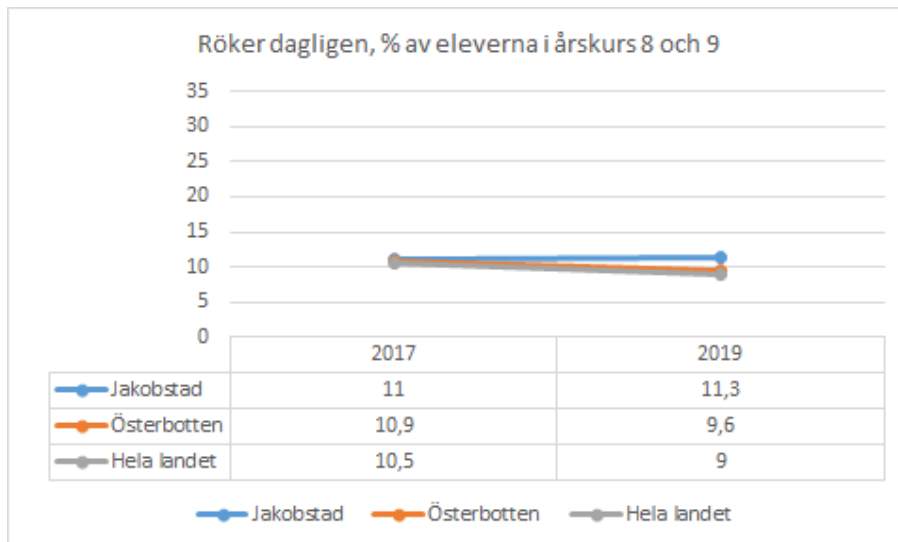
Indikatorerna visar andelen elever i årskurserna 4 - 5 och 8 - 9 av elever i ifrågavarande årskurser som svarat på frågan blivit offer för skolmobbing en eller flera gånger i veckan under läsåret. I Jakobstad var år 2019 andelen 5,5 % av eleverna i årskurserna 4 och 5, på samma nivå som år 2017 och lägre än i Österbotten 6,5 % och i landet som helhet 7,2%.

För elever i årskurserna 8 och 9 finns statistik från år 2021 att tillgå och av den framgår att 5,4 % av eleverna svarat på frågan blivit offer för mobbing en eller flera gånger i veckan. Andelen är lägre än i landet som helhet var 6,0 % och i Österbotten 5,6 %.

Använder tobaksprodukt dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Andelen elever i årskurs 8 och 9 i Jakobstad som svarat på frågan om de dagligen röker, snusar, använder vattenpipa eller e-cigarett var år 2019 11,3 %, i Österbotten 9,6 % och i landet som helhet 9 %. Andelen har ökat något i Jakobstad från år 2017 till 2019 i Jakobstad, medan andelen gått ner i Österbotten och i landet som helhet.

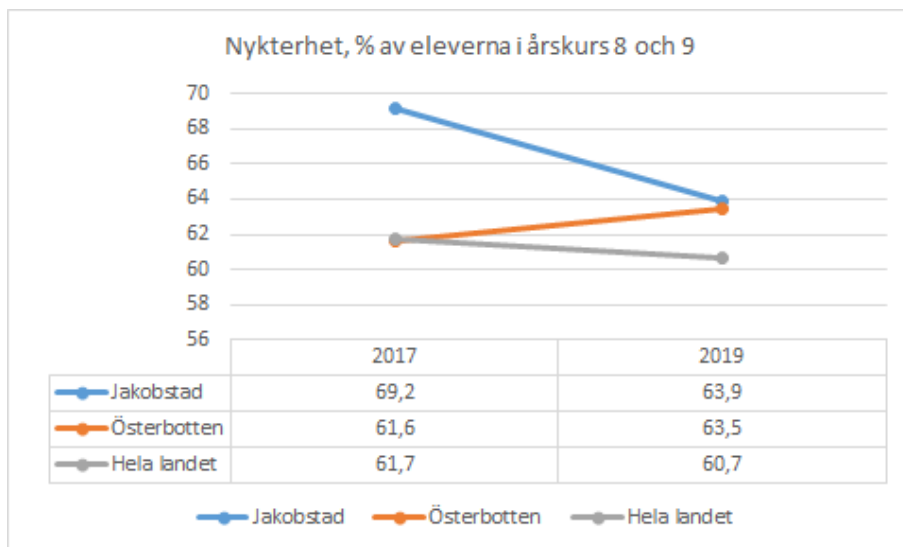
Rökning är en av de mest betydande orsaks faktorerna för sjukdom och förtidig död i samhället. För individen är hälsoriskerna betydande, eftersom varannan rökare dör för tidigt. Rökning har stor betydelse som förklarande faktor för skillnader i hälsan och dödligheten mellan olika befolkningsgrupper, och skillnader gällande tobaksrökning i olika befolkningsgrupper ses redan i ungdomsåren. Trots att rökningen har minskat bland unga, förekommer prövning och användning av andra tobaks- och nikotinprodukter särskilt bland pojkar. Nya produkter lanseras också fortgående på marknaden. Förebyggande av användningen har stor betydelse för minskning och minimering av hälsoolägenheter.

Särskilt hos unga har miljön stor inverkan på huruvida man börjar och fortsätter att använda tobak och andra nikotinprodukter. Rökfrihet i hemmet har primär betydelse och med början på rådgivningen bör föräldrarna få stöd för att sluta röka. Minderåriga skaffar vanligen tobaks- och nikotinprodukter via sina kamrater. (Källa: THL)

Inom grundläggande utbildningen i Jakobstad finns en gemensam praxis och förhållningsregler gällande förebyggande och användning av tobaks- och nikotinprodukter.

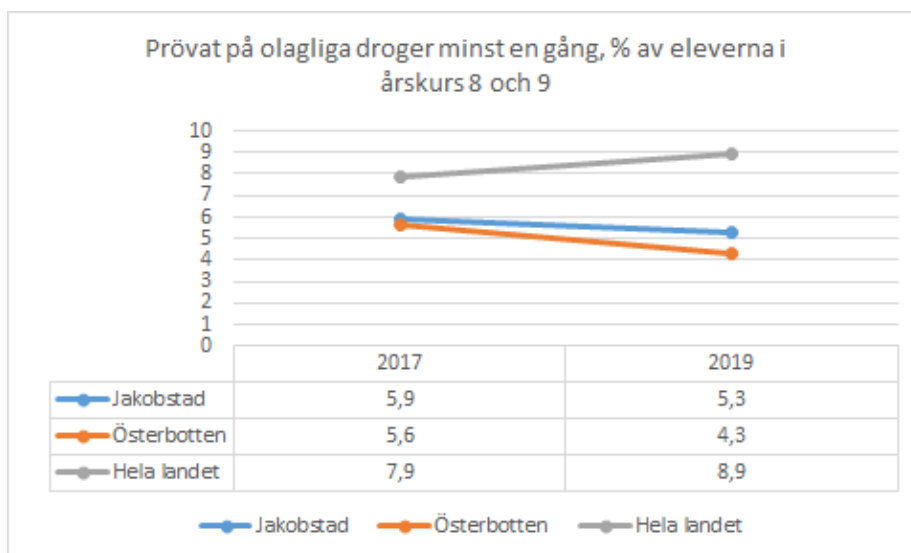
Nykterhet, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Indikatorn visar andelen elever i årskurserna 8 och 9 i grundskolan som svarat på frågan är nyktra (använder inga alkoholdrycker). Denna andel som svarat att de använder inga alkoholdrycker var 63,9% år 2019. År 2017 var andelen 69,2 %: Detta innebär att andelen helt nyktra minskat i dessa årskurser med 5,3 %. I Österbotten har andelen ökat med 2,1 % medan hela landet minskat med 1 %.

Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Indikatorn visar den procentuella andelen elever i klasserna 8 och 9, vilka prövat minst en gång på marijuana, hasch, ecstasy, Subutex, heroin, kokain, amfetamin, LSD eller andra motsvarande narkotika, av dem som deltagit i enkäten i den berörda åldersklassen. I Jakobstad var andelen 5,3 % av eleverna i årskurserna 8 och 9 som svarat på frågan. Motsvarande siffra i Österbotten var 4,3 % och i landet som helhet 8,9 %.

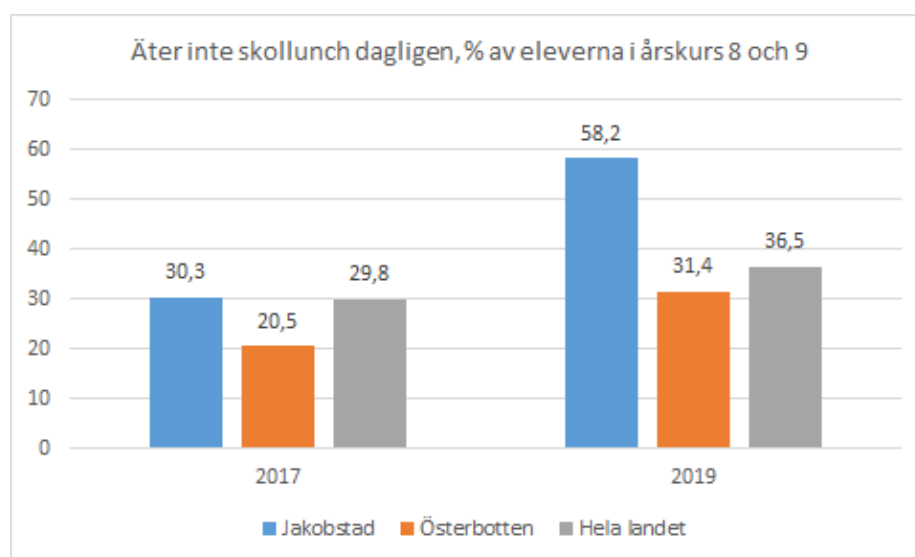

Användningen av alkohol och andra droger har minskat bland unga i Finland under det senaste årtiondet. Den vanligaste olagliga drogen bland unga är cannabis. Läkemedelsmissbruk, användning av annan narkotika och blandmissbruk är betydligt ovanligare. Test eller användning av narkotika eller läkemedelsanvändning i berusningssyfte äventyrar den ungas hälsa och utveckling. Särskilt oroväckande är det att skadliga hälsovanor, såsom droganvändning, hoppas i vissa ungdomsgrupper. Det här är en betydande bakgrundsfaktor för uppkomsten av

hälsoskillnader i olika befolkningsgrupper. Identifiering av droganvändning och tidigt ingripande är mycket viktigt för att man ska kunna förebygga anhopning av problem och missbruk eller beroende av droger. Tidigt ingripande och stöd kan ändra riktningen för den ungas droganvändning. Man bör fästa uppmärksamhet vid detta i alla uppväxtmiljöer och tjänster för unga. (Källa; THL)

Äter inte skollunch dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

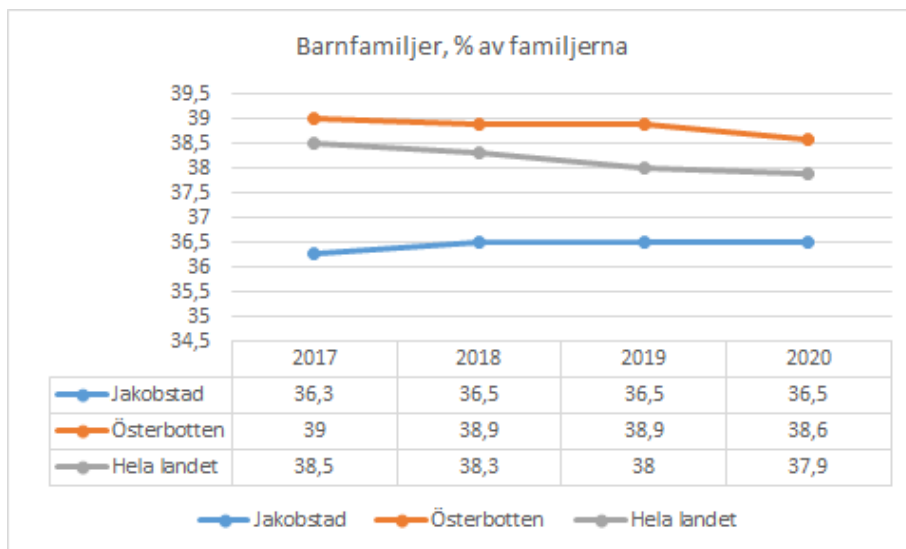
Indikatorn visar den procentuella andelen av de tillfrågade eleverna i årskurs 8 och 9 i grundskolan som minst en dag under skolveckan låter bli att äta skollunch. Andelen elever i årskurserna 8 och 9 som inte äter skollunch dagligen har ökat.. År 2019 uppgav 58,2 % att de inte äter skollunch dagligen, en ökning med 28,2 % från år 2017 i Jakobstad. Motsvarande siffror i Österbotten var 32,4 %, en ökning från år 2017 11,4 % och i landet som helhet 36,5 %, en ökning 6,7 %.

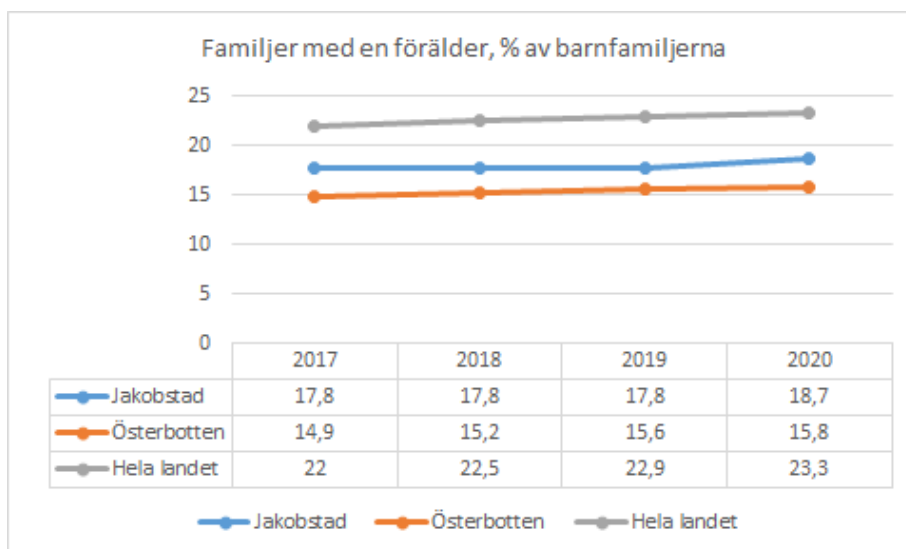
Barnfamiljer

Som barnfamiljer klassificeras familjer med barn under 18 år. En familj utgörs av gifta eller samboende par och deras barn, av endera föräldern tillsammans med sina barn och av gifta eller samboende par utan barn. Indikatorn visar den procentuella andelen barnfamiljer av alla familjer.

Av alla familjer i Jakobstad år 2020 var andelen barnfamiljer 36,5 %. Andelen barnfamiljer har hållits på samma nivå sedan 2018, medan i Österbotten och i landet som helhet minskat något.

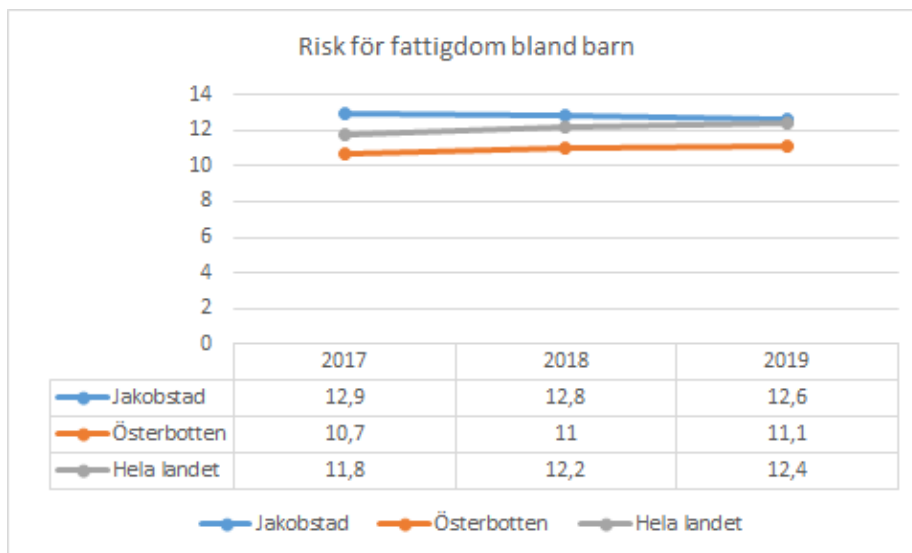

Den procentuella andelen av familjer med en förälder av alla barnfamiljer i Jakobstad år 2020 var 18,7 %, i Österbotten 15,8 % och i landet som helhet 23,3 %. Andelen familjer med bara en förälder har under åren 2017 - 2020 ökat med 0,9 % i Jakobstad och i Österbotten medan i landet som helhet ökat mer 1,3 %.

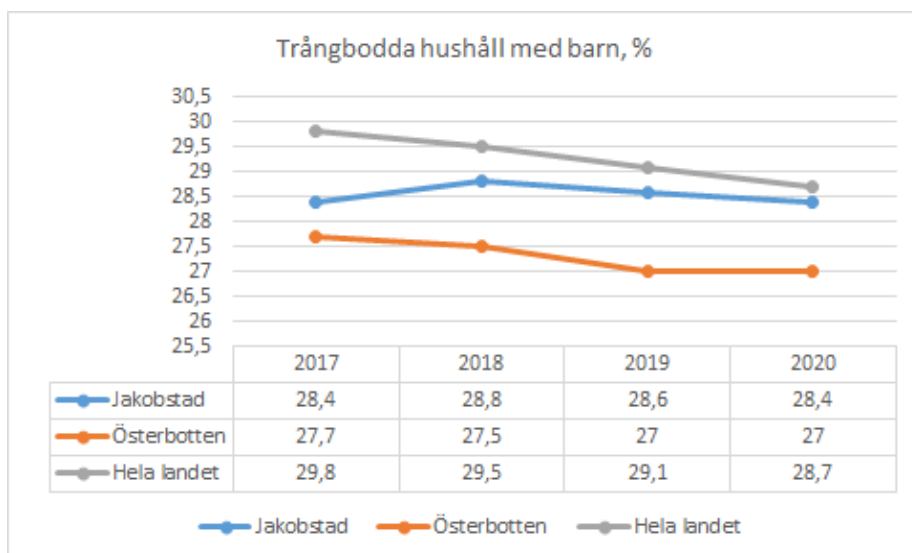
Risk för fattigdom bland barn

Statistiken visar hur stor del av Jakobstads 18-åringar som bor i hushåll med låga inkomster. Begreppet låg inkomst är relativt. Med andra ord beror risken för fattigdom på hur hela inkomstfördelningen ser ut. Gränsen för låg inkomst är 60 % av de finländska hushållens disponibla ekvivalenta medianinkomst respektive år.

Risk för fattigdom bland barn i Jakobstad har varje år under perioden 2017 - 2019 varit högre än den varit i Österbotten och i landet som helhet. Den senaste statistik som finns att tillgå visar att risken för fattigdom bland barn gått ner något och var 12,6 % år 2019.

Trångbodda hushåll

Indikatorn visar den procentuella andelen trångbodda bostadshushåll med barn med minst en person under 18 år av alla bostadshushåll. Bostaden är trångbodd om det i bostaden bor fler personer än en per rum. Köket ingår inte i antalet rum (definition från 1990).

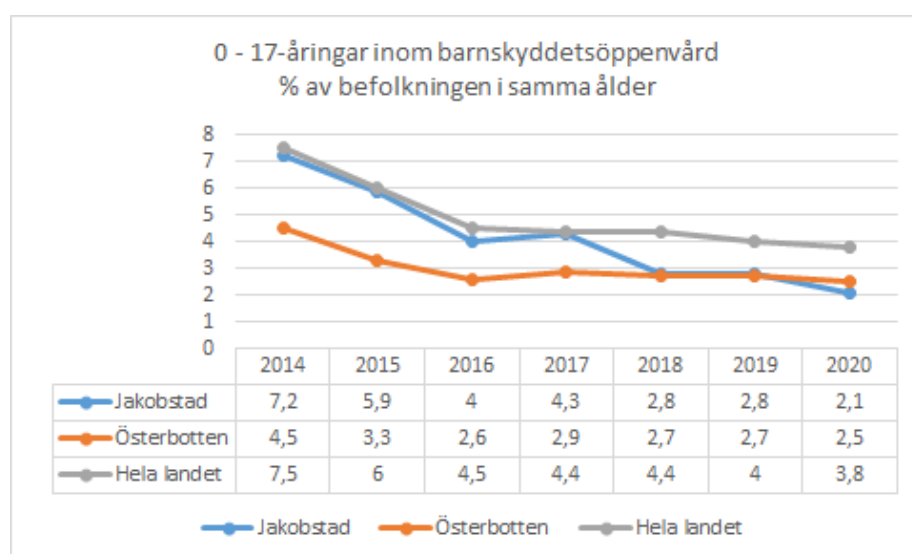
Inga större förändringar i Jakobstad mellan åren 2017 - 2020 gällande antalet trångbodda hushåll med barn. År 2020 var andelen trångbodda hushåll med barn i Jakobstad 28,4 %, i Österbotten 27 % och i landet som helhet 28,7 %.

0 - 17-åringar inom barnskyddets öppenvård

Exempel på stödåtgärder inom öppenvården är tryggande av barnets och den ungas stödboende, försörjning, skolgång och fritidsintressen samt andra åtgärder vid behov. Stödåtgärderna inom öppenvården omfattar också att familjen får stöd och rehabilitering.

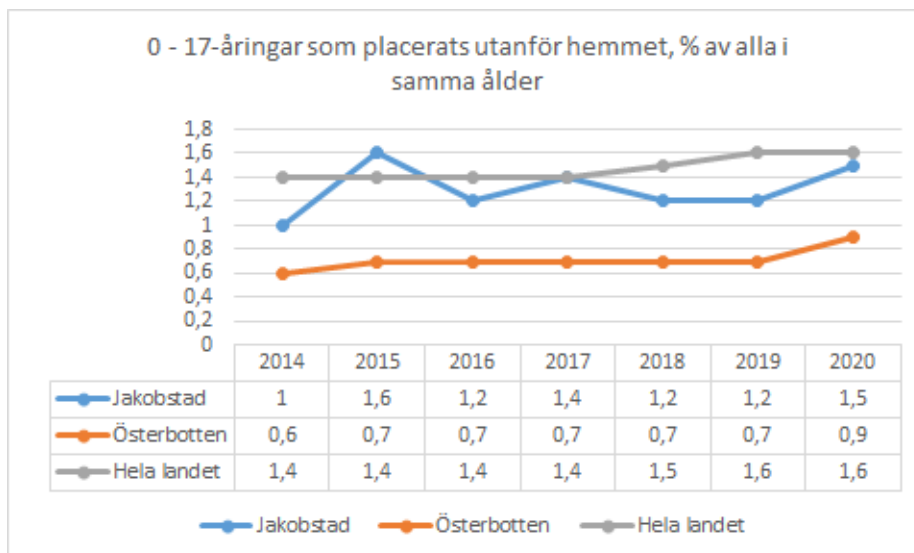
Statistikuppgifterna visar det antal barn som under året varit klienter inom barnskyddets öppenvård samt andelarna. Uppgifterna inbegriper också de barn och ungdomar som placerats utanför hemmet genom en stödåtgärd inom öppenvården, om de före placeringen omfattats av stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård.

I Jakobstad var andelen 0 - 17- åringar inom barnskyddets öppenvård 1, 2 % av befolkningen i samma ålder under 2020, en minskning med 2,2 % från år 2017. År 2020 var andelen för Österbotten 2,5 % och i landet som helhet 3,8 %.

I samband med den nya socialvårdslagen (1.4.2015) om definierades klientrelationens början - en klientrelation inom barnskyddet inleds om barnet efter en utredning konstateras ha behov av barnskydd. Lagändringen medförde som väntat en minskning av antalet klienter inom barnskyddet.

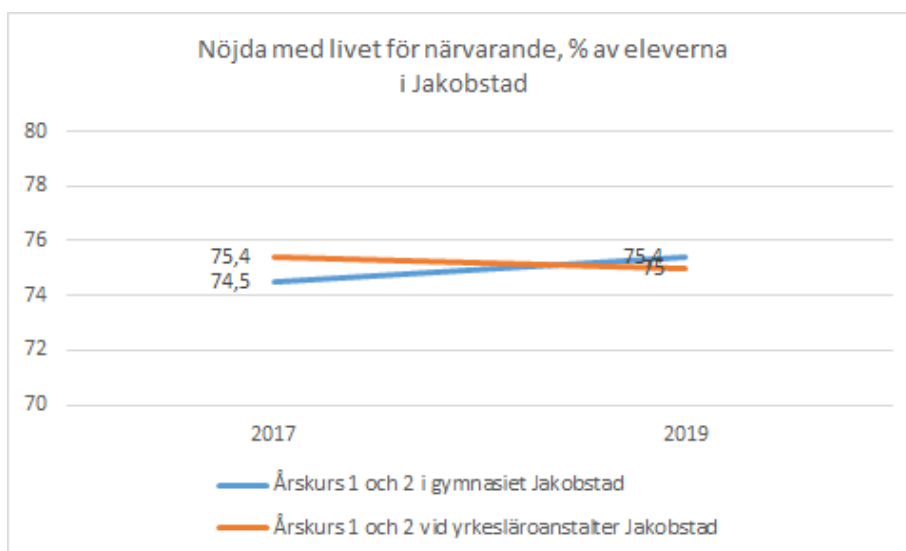
För att skapa sig en helhetsbild kan man vid sidan av uppgifterna om öppenvårdens klienter granska antalet och andelen barn och ungdomar som placerats utanför hemmet. I Jakobstad var andelen barn och ungdomar som placerats utanför hemmet 1,5 % år 2020, motsvarande andel i Österbotten var 0,9 % och i landet som helhet 1,6 %.

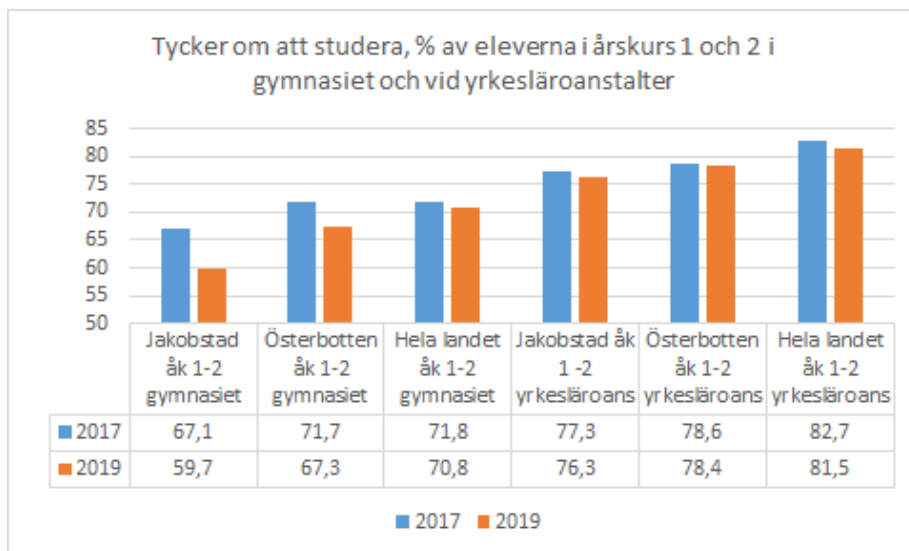

Unga och unga vuxna

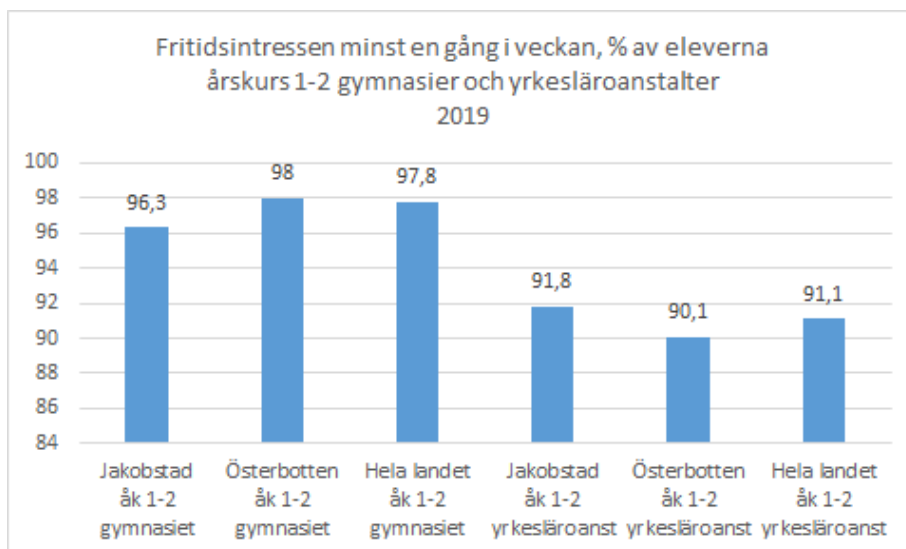
Andelen 16 - 24-åringar har i Jakobstad, Österbotten och i landet som helhet minskat succesivt. I Jakobstad hörde 9,6 % av invånarna till åldersgruppen denna åldersgrupp år 2020.

Enligt THL:s skolenkät Hälsa i skolan år 2019 hade 75,4 % av eleverna i årskurserna 1 och 2 i gymnasiet och 75 % av eleverna i årskurserna 1 och 2 vid yrkesläroanstalter svarat på frågan att de var nöjda med livet för närvarande.

I Jakobstad uppgav 96,3 % av gymnasieeleverna i årskurserna 1 och 2 att de hade minst ett fritidsintresse utanför skoltiden i veckan och 91,8 % av eleverna i årskurserna 1 och 2 vid yrkesläroanstalt. Motsvarande andelar var för gymnasiet i Österbotten 98 % och landet som helhet 97,8 % och för yrkesläroanstalter i Österbotten och landet som helhet 90,1 %.

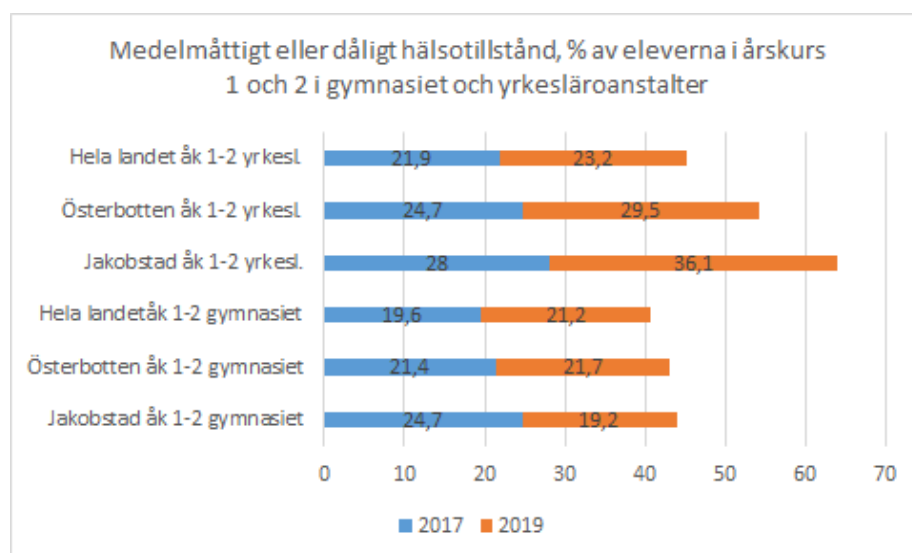
Medelmåttligt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet och yrkesläroanstalter

År 2019 var andelen elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet som uppgav att de upplever sig ha ett medelmåttigt, ganska dåligt eller dåligt hälsotillstånd 19,2 %. Två år tidigare 2017 var andelen 24,7 % och högre i Jakobstad än både i Österbotten och i landet som helhet. Två år senare har det skett en förbättring från år 2017 med 5,4 % vilket gör att andelen elever som upplever ett medelmåttligt eller dåligt hälsotillstånd år 2019 är lägre i Jakobstad än i Österbotten och i landet som helhet.

I Jakobstad var andelen elever i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter som uppgav att de upplever sig ha ett medelmåttigt, ganska dåligt eller dåligt hälsotillstånd högre än i gymnasiet och även högre än vid yrkesläroanstalter i Österbotten och i landet som helhet år 2017 och år 2019.

År 2017 uppgav 28 % av eleverna i Jakobstad att de upplever ett medelmåttligt eller dåligt hälsotillstånd. I Österbotten var motsvarande andel samma år 24,7 % och i landet som helhet 21,9 %. Resultaten från år 2019 visar en ökning i Jakobstad av andelen elever som upplever sitt hälsotillstånd sämre. Samma trend ses också både i Österbotten och i landet som helhet. År 2019 var andelen elever i årskurserna 1 och 2 vid yrkesläroanstalter i Jakobstad 36,1 %, i Österbotten 29,5 % och i landet som helhet 23,2 % som upplevde sitt hälsotillstånd medelmåttligt eller sämre.

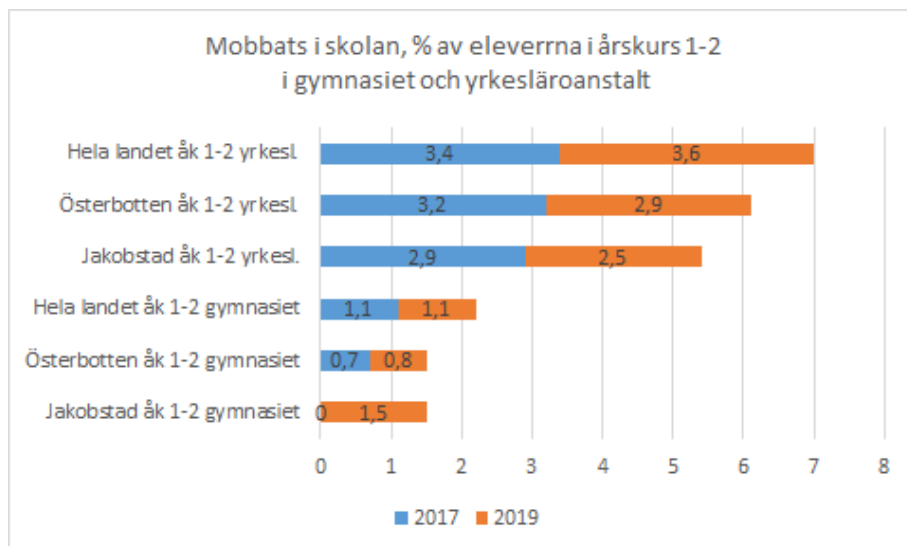
Resultaten från Hälsa i skola visar att år 2019 var det 5,2 % färre gymnasieelever upplevde ett medelmåttligt eller dåligt hälsotillstånd medan vid yrkesläroanstalterna var det 8,1 % fler än år 2017.

Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet och yrkesläroanstalter

Indikatorerna visar andelen elever i årskurserna 1 och 2 i gymnasiet och yrkesläroanstalter av elever i ifrågasvarande årskurser som svarat på frågan blivit offer för skolmobbning en eller flera gånger i veckan under läsåret. I Jakobstad var år 2019 andelen 1,5 % av eleverna i årskurserna 1 och 2 i gymnasiet och 2,5 %, motsvarande siffror i österbotten var 0,8 % och i landet som helhet 1,1, %. Statistik för år 2017 saknas för gymnasiet i Jakobstad. I Österbotten var motsvarande andelen nästan dubbelt lägre 0,8 % och i landet som helhet 1,1 %.

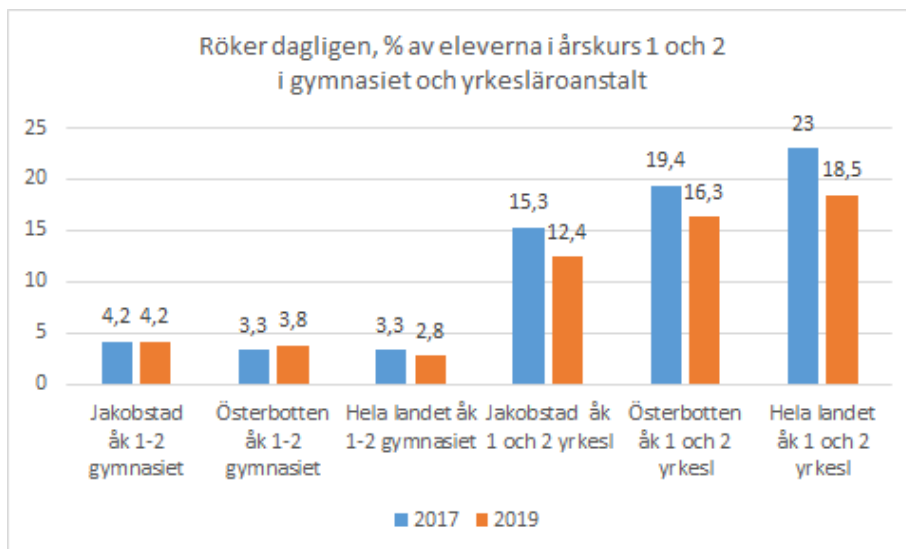
Andelen elever i årskurserna 1 och 2 vid yrkesläroanstalter som upplevt mobbning är högre än för eleverna i gymnasier. Av statistik från år 2019 framgår att 2,5 % av eleverna i Jakobstad svarat på frågan blivit offer för mobbning en eller flera gånger i veckan. Andelen är lägre än i landet som helhet 3,6 % och i Österbotten 2,9 %. År 2019 var den också något lägre i Jakobstad än år 2017.

Röker dagligen, % av eleverna i årskurserna 1 och 2 i gymnasiet och yrkesläroanstalt

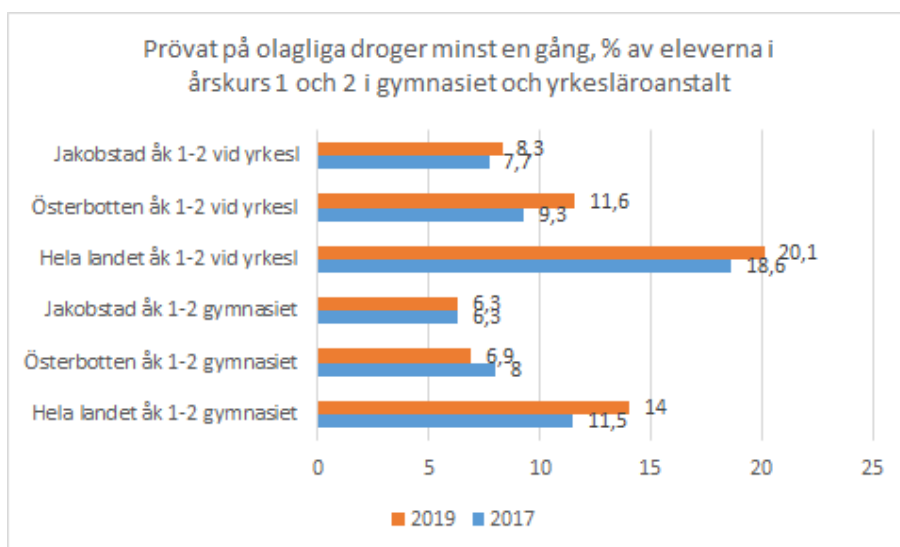
Andelen elever i årskurserna 1 och 2 vid yrkesläroanstalter i Jakobstad som röker har minskat med 2,9 % från år 2017-2019. Samma minsknings trend ses också vid yrkesläroanstalterna i Österbotten och i landet som helhet. År 2019 rökte 12,4 % av eleverna i dessa årskurser i Jakobstad, i Österbotten 16,3 % och 18,5 % i landet som helhet.

Andelen elever som röker är betydligt högre i yrkesläroanstalterna än i gymnasierna. År 2019 rökte 4,2 % av eleverna i Jakobstad, 3,8 % i Österbotten och i landet som helhet 2,8 % av eleverna. Statistiken från år 2017 och 2019 visar att det är fler gymnasieelever i Jakobstad röker än i Österbotten och i landet som helhet. Medan det är färre elever i yrkesläroanstalterna i Jakobstad röker i jämförelse med i österbotten och i landet som helhet.

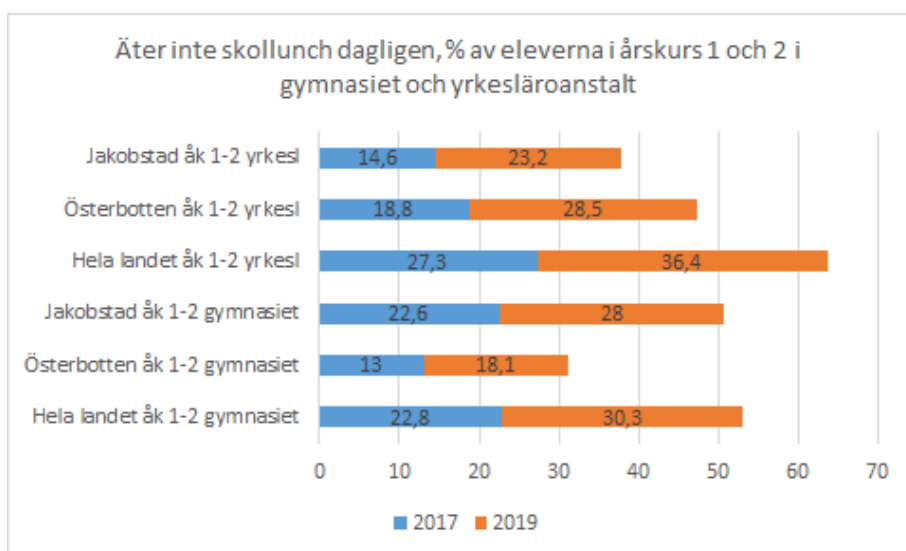
Nykterhet, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet och yrkesläroanstalt

Av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet och yrkesläroanstalter i hela landet uppger 20,1 % att de prövat på olagliga droger minst en gång år 2019, år 2017 var det 18,6 %. I Jakobstad år 2019 uppger 6,3 % av eleverna i gymnasiet och 8,3 % av eleverna i yrkesläroanstalter att de prövat på olagliga droger minst en gång. År 2017 var andelen densamma i gymnasiet som år 2019 medan i yrkesläroanstalter var andelen två år tidigare 7,7 %. Andelen elever i Jakobstad som uppger att de prövat droger är lägre än i Österbotten och landet som helhet, men en stigande användning av droger i hela landet är en oroväckande trend.

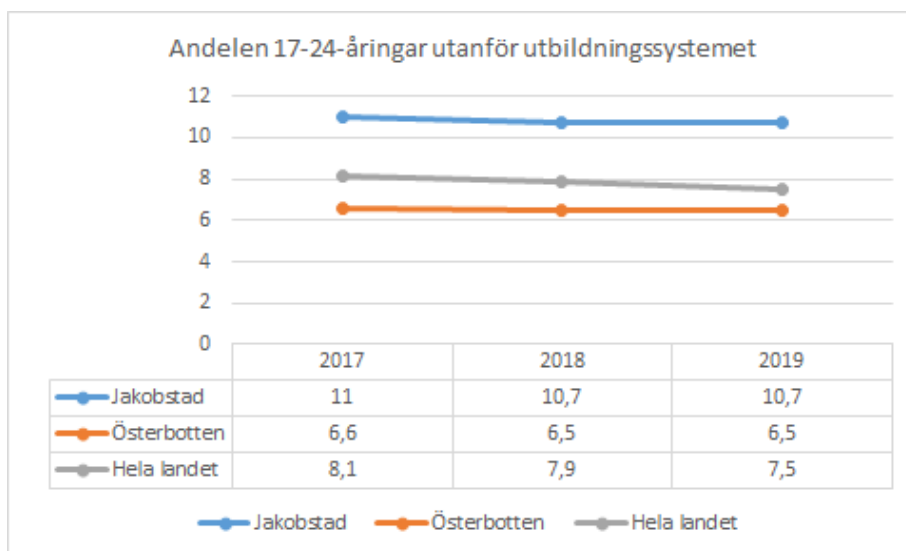
Äter inte skollunch, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet och yrkesläroanstalt

Indikatorn visar den procentuella andelen av de tillfrågade eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasier och vid yrkesläroanstalter som minst en dag under skolveckan låter bli att äta skollunch. Andelen elever som äter skollunch alla dagar i skolan har minskat i Jakobstad, i Österbotten och i landet som helhet. I Jakobstad år 2017 var det 13 % av eleverna i gymnasiet och 14,6 % i yrkesläroanstalter som inte åt skollunch alla skoldagar. År 2019 hade andelen elever som inte åt stigit till 18,1 % av gymnasieeleverna och 23,2 % av eleverna i yrkesläroanstalter.

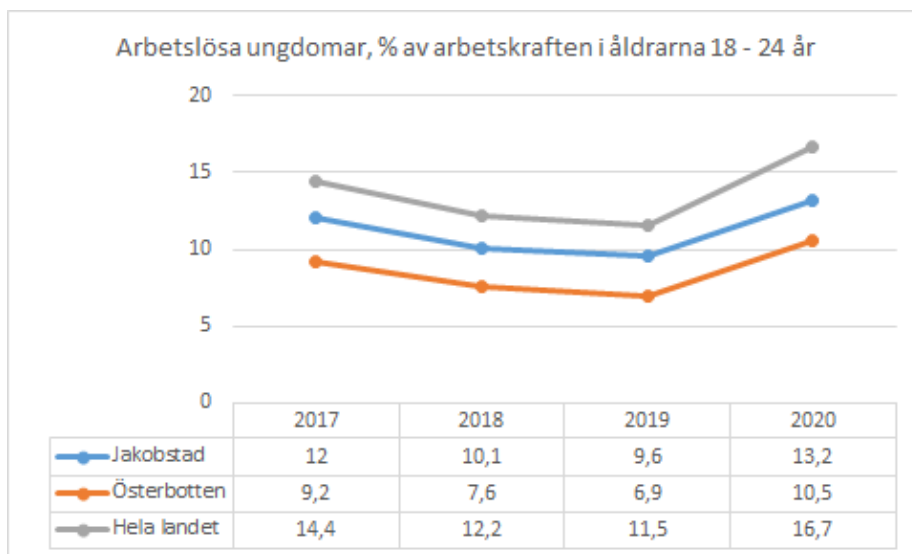
Andelen 17 - 24-åringar utanför utbildningssystemet

År 2019 var 10,5 % av 17-24-åringar i Jakobstad utanför utbildningssystemet. Det är högre än i Österbotten 6,5 % och i landet som helhet 7,5 %.

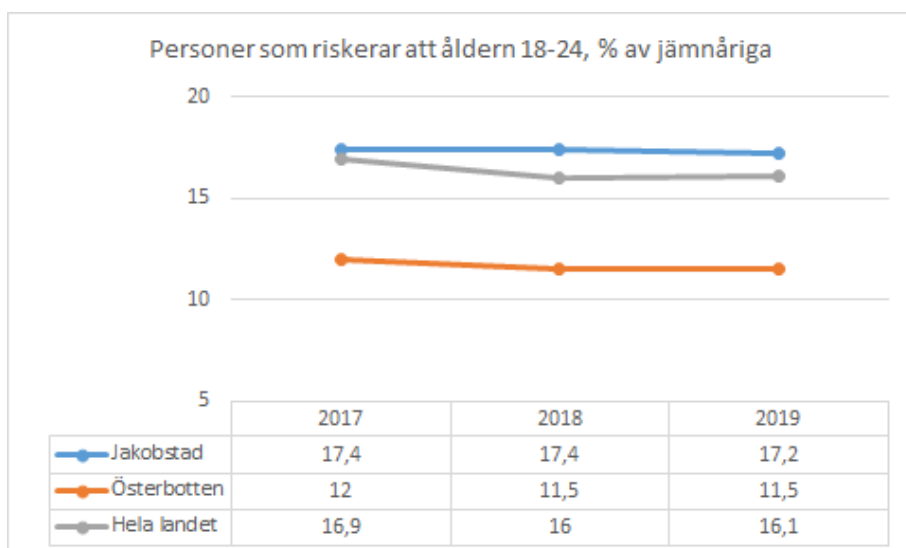
Arbetslösa ungdomar, % av arbetskraften i åldrarna 18-24 år

Under åren 2017 till 2019 minskade andelen arbetslösa ungdomar i åldrarna 18 - 24 år. År 2020 steg antalet arbetslösa ungdomar i Jakobstad, i Österbotten och i landet som helhet. År 2020 var andelen arbetslösa ungdomar 13,2 %, i Österbotten 10,5 % och 16,7 % i landet som helhet.

Personer som riskerar att marginaliseras i åldern 18-24, % av jämnåriga

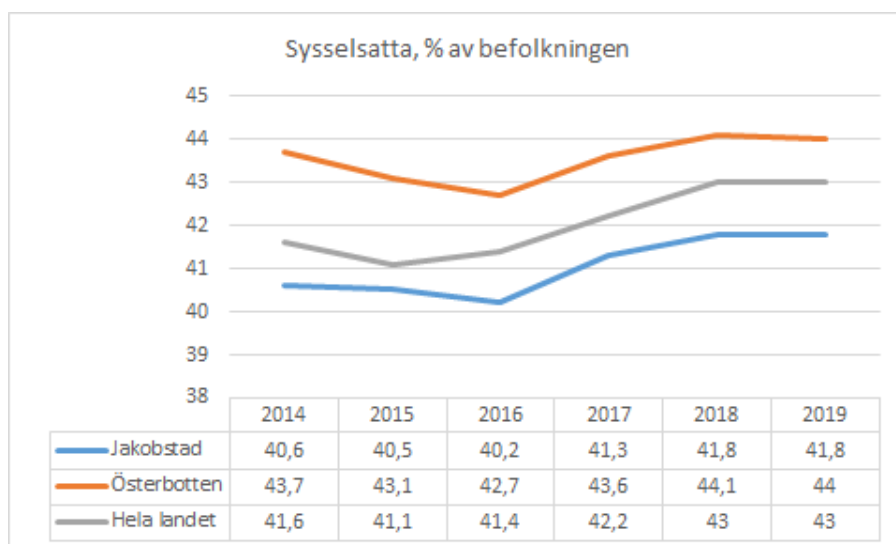
I Jakobstad är andelen personer i åldern 18 - 24 som riskerar att marginaliseras högre än i Österbotten och något högre än i landet som helhet. I Jakobstad har andelen under åren 2017 - 2019 hållits på ungefär samma nivå. År 2019 var andelen i Jakobstad 17,2 % medan i Österbotten var den 11,5 % och i hela landet 16,1 %.

Personer i arbetsför ålder

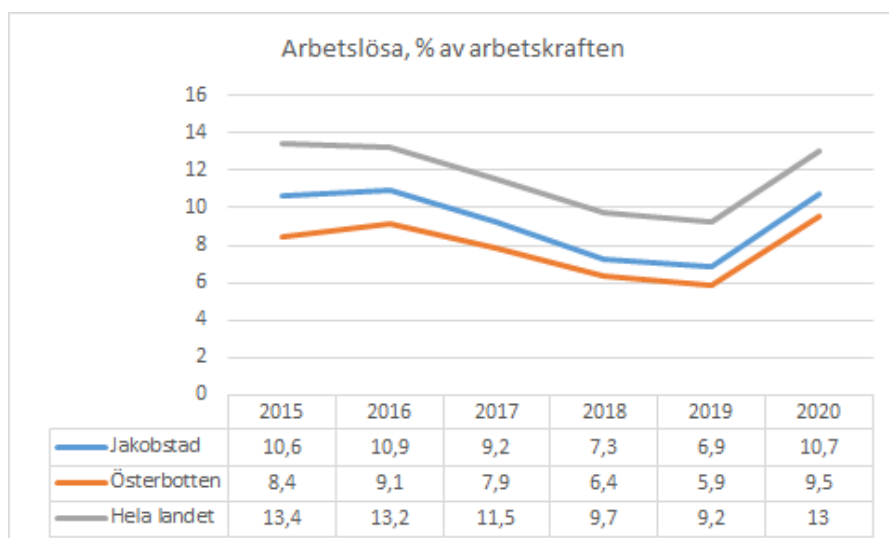
Sysselsatta, % av befolkningen

En god sysselsättningsutveckling är mycket viktig för kommunens ekonomi och individernas välfärd. År 2019 var 41,8 % av befolkningen i Jakobstad sysselsatta. Sysselsättningsgraden var något lägre än i Österbotten och landet som helhet, där andelen var 44 % respektive 43 %.

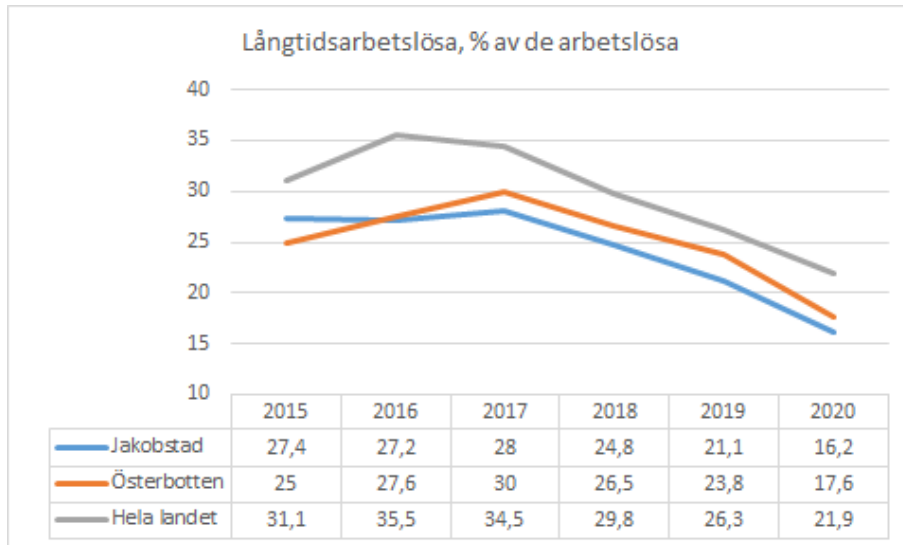
Arbetslösa, % av arbetskraften

Andelen arbetslösa av arbetskraften år 2015 var i Jakobstad 10,6 %, i Österbotten 8,4% och i landet som helhet 13,4 %. Under de följande åren sjönk andelen arbetslösa och var som lägst år 2019, i Jakobstad då nere på 6,9 %, i Österbotten 5,9 % och i landet som helhet 9,2 %. Pandemi året 2020 ökade andelen arbetslösa igen och för Jakobstads del till 10,7 %, Österbotten 9,5 % och 13 % i landet som helhet.

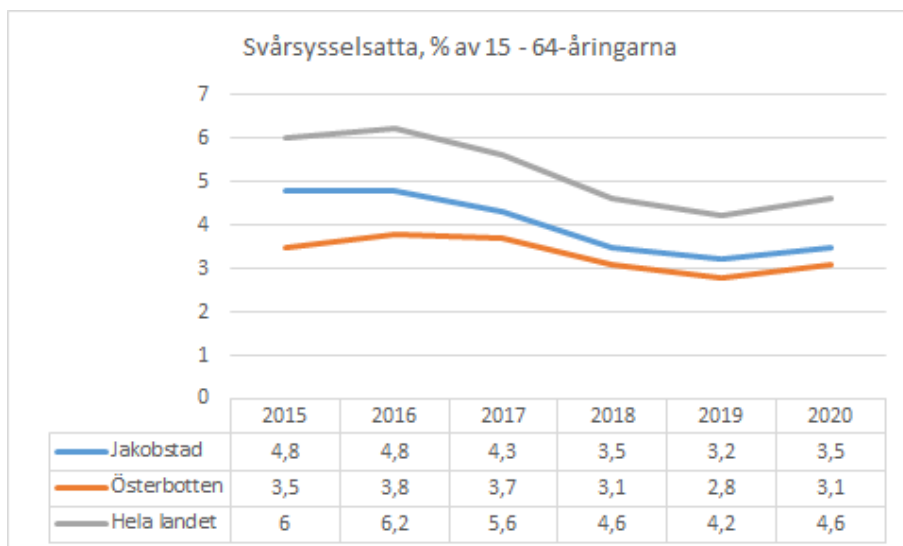
Långtidsarbetslösa, % av de arbetslösa

I Jakobstad år 2020 var andelen långtidsarbetslösa av alla arbetslösa i kommunen 16,2 %. Under samma år var motsvarande andel 17,6 % i Österbotten och 21,9 % i landet som helhet. Andelen långtidsarbetslösa av de arbetslösa har i minskat med 11,2 % från år 2015 till år 2020.

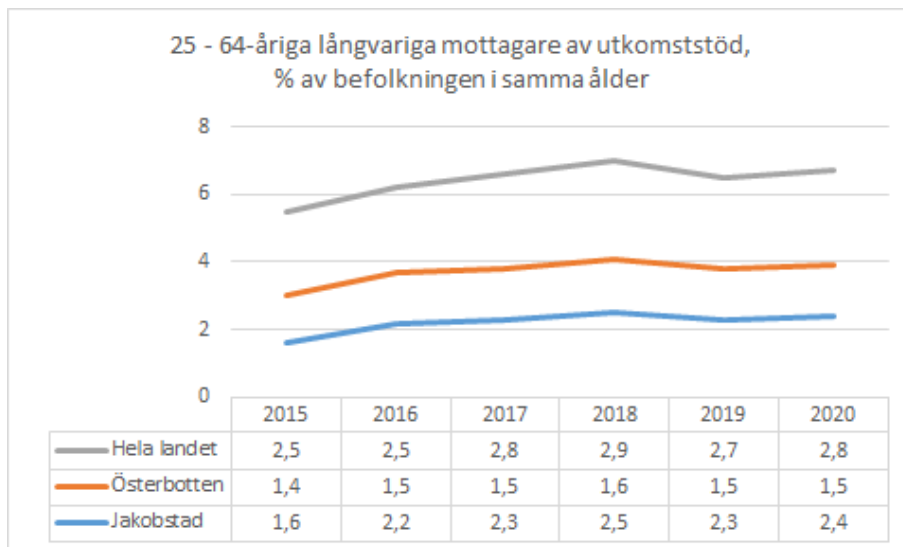
Svårssysselsatta (strukturell arbetslöshet), % av 15-64-åringarna

År 2020 var andelen svårssysselsatta i Jakobstad 3,5 %, i Österbotten var andelen 3,1 % och i landet som helhet 4,6 %.

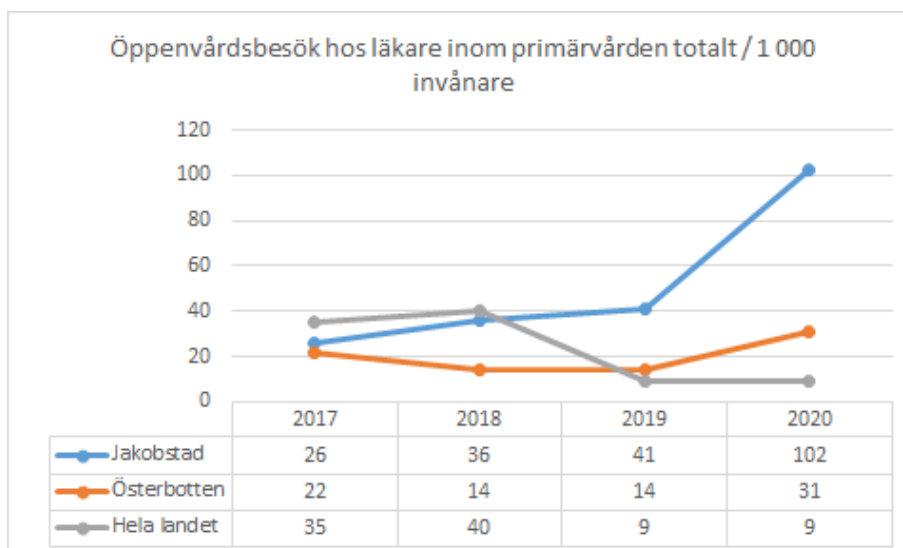
25 - 64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

Andelen personer i ålder 25 - 64 år som varit långvariga mottagare av utkomststöd var år 2020 i Jakobstad 2,8 %, i Österbotten 1,5 % och i landet som helhet 2,4 %.

Öppenvårdsbesök hos läkare inom primärvården totalt / 1 000 invånare

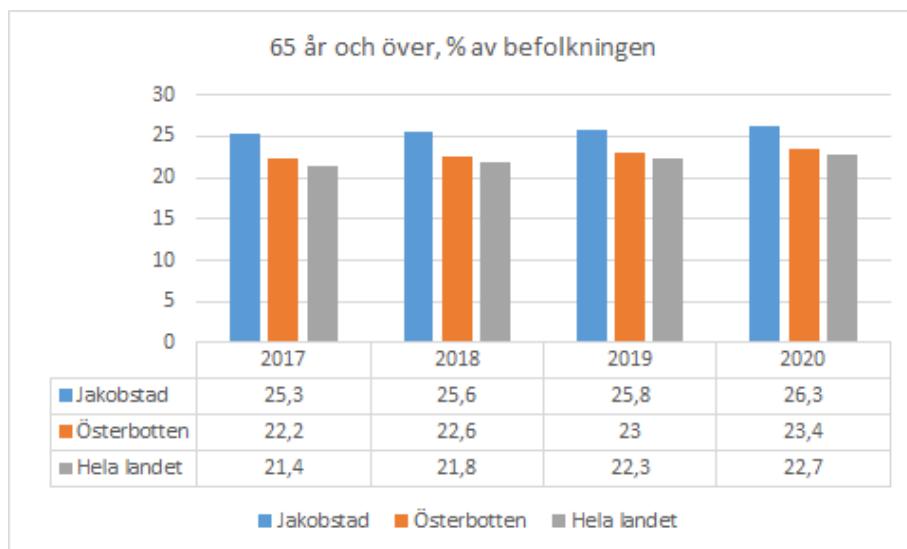
Det totala antalet besök hos primärvårdens öppenvård per 1 000 invånare i Jakobstad steg från totalt 41/1000 invånare år 2019 till 102/1000 invånare år 2020. År 2020 var de totala öppenvårdsbesöken i Österbotten 31/1000 invånare och 9/1000 invånare i landet som helhet.

Äldre personer

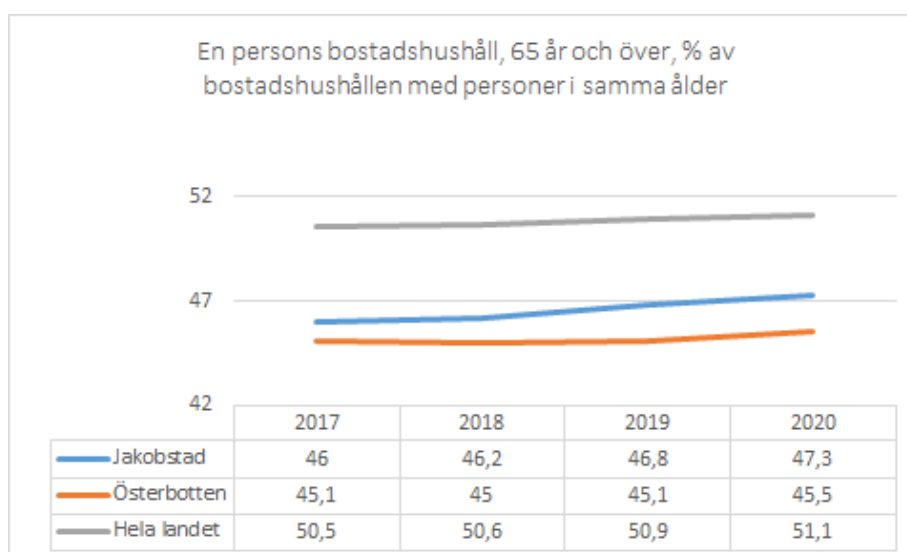
Antalet äldre personer som fyll 65 år, % av befolkningen

År 2020 utgjorde andelen personer som fyllt 65 år 26,3 % av hela befolkningen i Jakobstad. Motsvarande andel var 23,4 % i Österbotten och 22,7 % i hela landet. Andelen personer som fyllt 65 år har under åren 2017 till 2020 varit högre i Jakobstad än i Österbotten och landet som helhet.

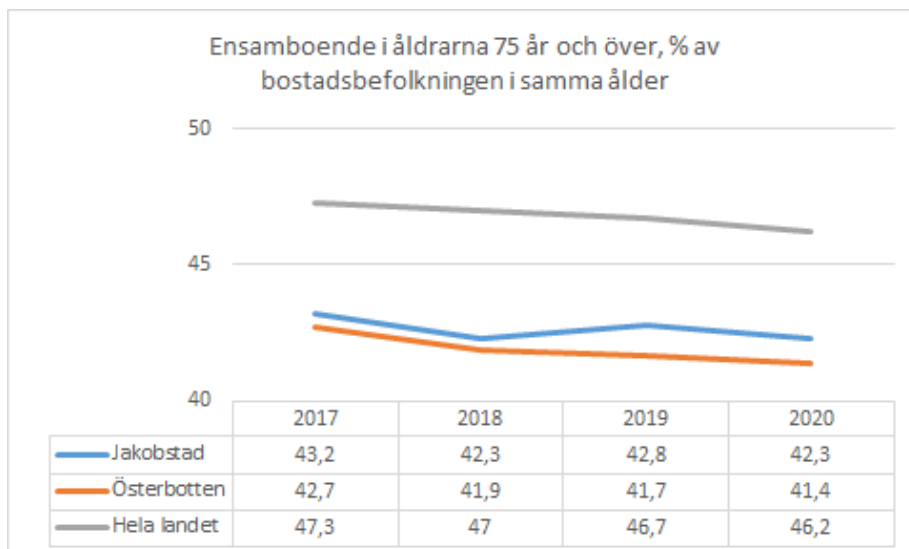

Ensamboende i åldrarna 65 och 65+ samt 75 och 75+

År 2020 var andelen en persons hushåll med personer i åldern 65 och 65+ i Jakobstad 47,3 %. I Österbotten var andelen 45,5 % och i landet som helhet 51,1 %.

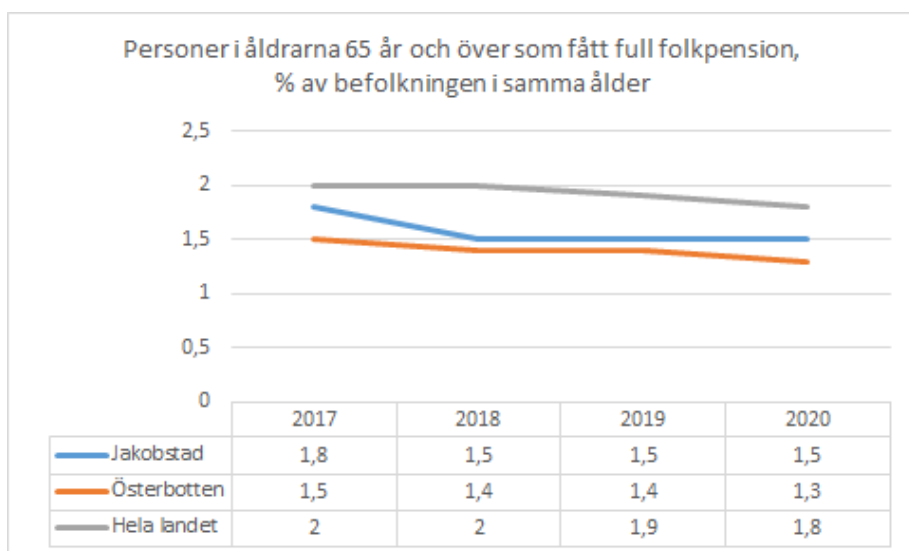
Den procentuella andelen ensamboende i åldrarna 75 år och 75+ av befolkningen i samma ålder var 42,3 % i Jakobstad år 2020. I landet som helhet var andelen 46 % och i Österbotten 41,4 %.

Personer i åldrarna 65 år och över som fått full folkpension, % av befolkningen i samma

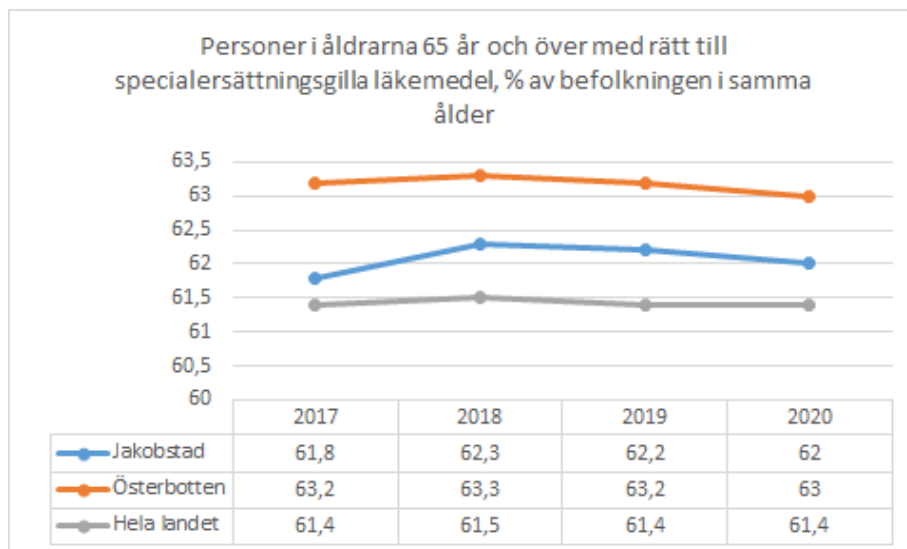
I Jakobstad var andelen 1,5 % av personer i åldrarna 65 och 65+ som fick full folkpension år 2020. I Österbotten var motsvarande andel 1,3 % och i landet som helhet 1,8 %.

De personer som får små eller inga förvärvspensioner alls har full folkpension. Den FPA-försäkrade befolkningen har använts vid beräkningen av antal i relation till befolkningen.

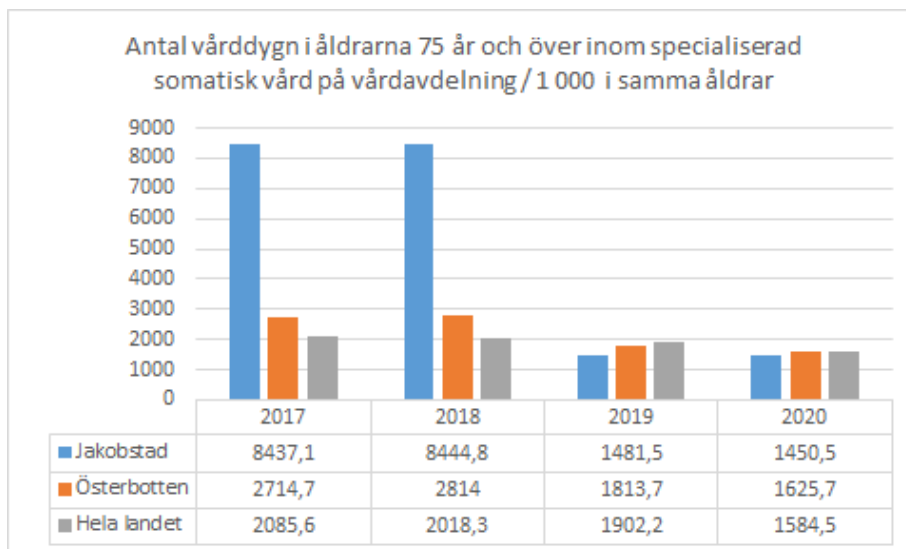
Personer i åldrarna 65 år och äldre med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

År 2020 var andelen personer i åldern 65 år och äldre med rätt till specialersättningsgilla läkemedel i Jakobstad 62 % av befolkningen i samma ålder. I Österbotten var var siffran 63 % och i landet som helhet 61,4 %

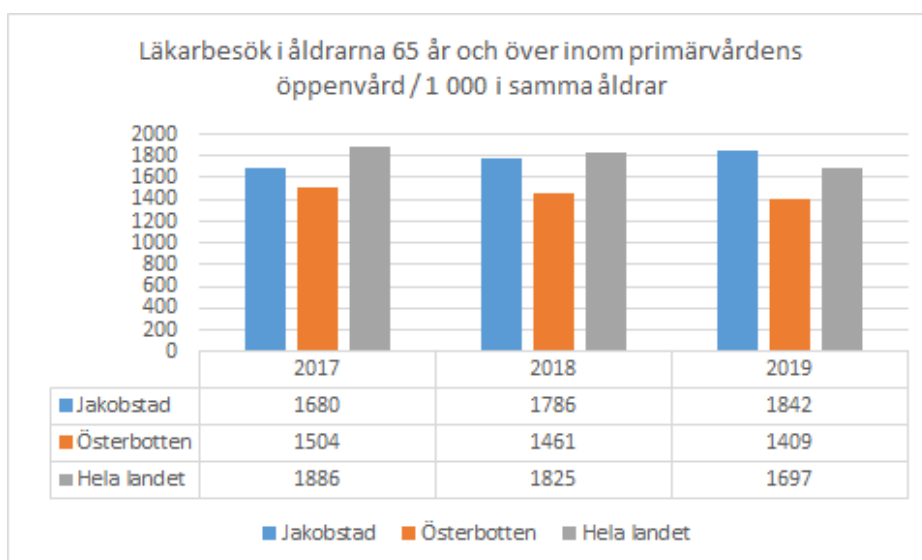
Antalet vårddygn i åldrarna 75 och 75+ inom specialiserad somatisk vård

Indikatorn visar i viss utsträckning akut sjuklighet, men den visar främst utnyttjande av tjänster inom specialiserad somatisk vård regionalt eller i hela landet. Faktorer som påverkar detta är utöver sjukfrekvens befolkningens åldersstruktur, serviceutbudet, vårdpraxisen (främst differentiering av vården) samt tröskeln för att söka vård. I Jakobstad år 2017 var antalet vårddygn 8437,1 för personer i åldrarna 75 år och över. Avsevärt mycket fler än 2714,7 i Österbotten och 2085,6 i landet som helhet. År 2020 hade antalet vårddygn inom specialiserad somatisk vård gått ner i Jakobstad till 1450,5, i Österbotten 1625,7 och i landet som helhet 1584,5.

Läkarbesök i åldrarna 65 och 65 + inom primärvårdens öppenvård / 1 000 invånare

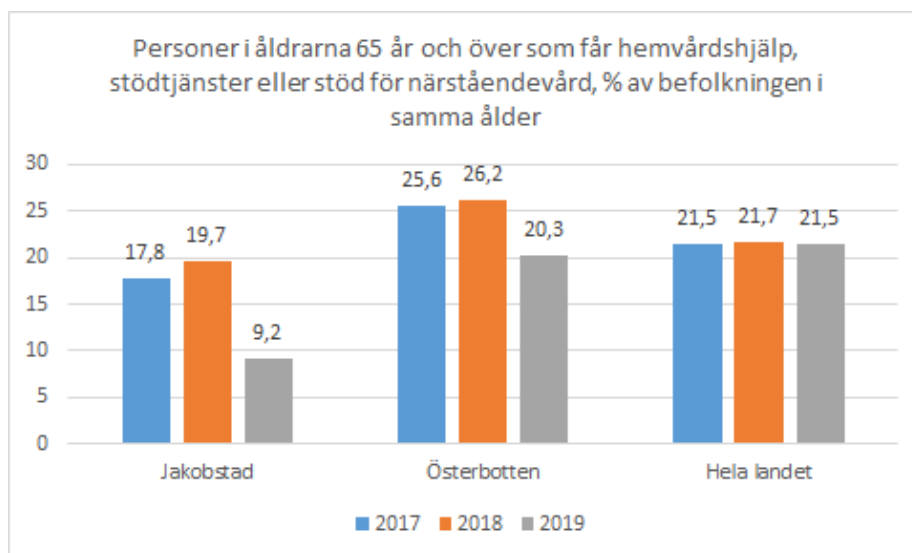
Läkarbesöken inom primärvården omfattar läkarbesök på hälsovårdscentralerna och övriga öppenvårdsbesök. Andelen läkarbesök i åldrarna 65 år och över inom primärvårdens öppenvård i samma ålder var i Jakobstad år 2019 1842/1000 invånare, i Österbotten 1409/1000 invånare och 1697/1000 invånare i landet som helhet. Under tidsperioden 2017 - 2020 har andelen läkarbesök inom primärvårdens öppenvård minskat i Österbotten och i landet som helhet medan de ökat i Jakobstad.

Personer i åldrarna 65 och 65 +, som får hemvårdshjälp, stödtjänster eller närståendevård.

Den procentuella andelen personer i åldern 65 år och över som fick hemvårdshjälp, stödtjänster och stöd för närståendevård under år 2019 i Jakobstad var 9,2 %. Motsvarande andel år 2019 i Österbotten var 20,3 % och i landet som helhet 21,5 %. I Jakobstad minskade andelen från år 2018 till 2019 med 10,5 %. Statistiken ger en hänvisning om hur stor del av

dem som är 65 år och över som omfattas av tjänsterna. Indikatorn är så tillvida inexact att den inbegriper överlappning, dvs. klienten kan använda alla dessa tjänster samtidigt. Dessutom är servicesystemet för äldre alltid en helhet och kommunerna väljer olika organisationssätt. Att jämföra enskilda tjänster i olika kommuner berättar alltså inte hela sanningen, t.ex. man har i kommunen satsat på t.ex. serviceboende enheter.

Alla åldersgrupper

Upplevelsen av välfärd utgörs av de saker som var och en upplever som viktiga, såsom hälsa, boende, utkomst, meningsfulla aktiviteter, sociala relationer, deltagande och livsmiljö.

Att främja kommuninvånarnas välfärd och hälsa är en av kommunens mest centrala uppgifter. Sektorerna ansvarar gemensamt för främjandet av välfärd och hälsa, vilket även framgår av stadens strategi.

I staden Jakobstads strategi 2017 - 25 ses Jakobstad som en trivsam och växande industristad, som vi alla bygger tillsammans och där alla finner sin plats.

Staden Jakobstad är en livskraftig stad med en stark entreprenörsanda och god sysselsättning. Närheten till havet och naturen präglar miljön och invånarna. Korta avstånd mellan allmänna platser, arbetsplatser, boende, handel och service gör det smidigt för invånarna att röra sig i staden. Kultur- och nöjeslivet är mångsidigt och erbjuder invånarna möjlighet att ta del av musik, teater, konst, idrott och många spännande evenemang.

Jakobstad är mer mångkulturell och flerspråkigt än vad som kan förväntas av en stad i den här storleken, vilket är en styrka att väl ta tillvara. Utbudet av studieplatser är brett, vilket lockar ungdomar från andra delar av landet till Jakobstad.

Staden utvecklas kontinuerligt och stadens centrum har fått både nya och förbättrade parkeringsmöjligheter och nya affärer, caféer och restauranger. Jakobstad är enligt en färsk undersökning den mest livskraftiga staden i Finland, särskilt baserat på det starka affärscentrum vi har. Samtidig har även nya möjligheter till sport och fritidssysselsättningar skapats.

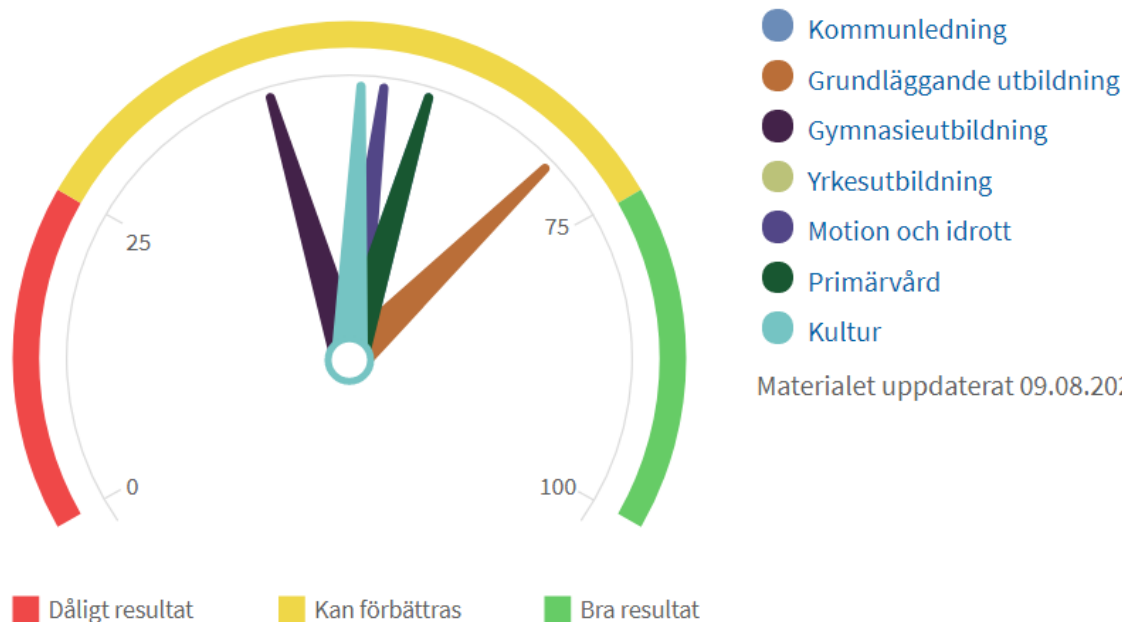
Även om Jakobstad till stor del är en välmående och livskraftig stad, så finns det potential att utvecklas. Viktiga välfärdsutmaningar under de senaste åren på basis av en invånarenkät har varit att alla invånare i staden känner sig lika "hemma" i Jakobstad. Dessutom finns tecken på illamående och utslagenhet bland delar av stadens ungdomar. Till utvecklingsområdena har också hört invånarnas möjligheter att påverka och den offentliga förvaltningen.

[Välfärds situationen i Jakobstad enligt välfärdsmatrare \(TEAviisari\)](#)

TEAviisari är en digital välfärdsmatrare skapad av *Institutet för hälsa och välfärd* som mäter kvaliteten på hur bra staden sköter de hälsofrämjande aktiviteterna, det vill säga stadens verksamhet för att främja hälsan och välbefinnandet bland invånarna enligt nationella kriterier. Välfärdsmatrare värderar detta enligt tre betygsättnings grader: dåligt resultat (0-24 poäng), kan förbättras (25-75 poäng) och bra resultat (75 - 100 poäng)

Nedan framkommer hur bra staden sköter de hälsofrämjande aktiviteterna, d.v.s. stadens verksamhet för att främja hälsan och välbefinnandet bland invånarna år 2020 i jämförelse med hela landet.

Alla sektorer : Jakobstad 2020

Poäng	Jakobstad	Hela landet
Alla sektorer	56	67
Kommunledning	57	78
Grundläggande utbildning	69	66
Gymnasieutbildning	43	66
Yrkesutbildning	„	63
Motion och idrott	53	72
Primärvård	57	63
Kultur	51	59

Om man utgår från alla sektorer i Jakobstad 2020 kan man från välfärdsjämnaren utläsa att den hälsofrämjande verksamheten från alla sektorer i Jakobstad kan förbättras. Området gymnasieutbildning är det område som enligt välfärdsjämnaren kunde förbättras mest, medan grundläggande utbildning ligger närmast ett gott resultat. Däremellan befinner sig verksamhetsområdet för kommunledning, primärvård, motion och idrott och kultur. Uppgifter saknas för yrkesutbildning

Uppgifterna som presenteras i välfärdsjämnaren baserar sig på en enskild datainsamling riktad till ansvariga kommunala tjänsteinnehavare och offentliga uppgifter om kommunerna. Om en tjänsteinnehavare inte rapporterat in data för ett specifikt område klassificeras

resultatet automatiskt i negativ bemärkelse, vilket framgår och kan noteras vid tolkning av enskilda resultat. Utöver detta hämtas uppgifter från tillgänglig statistik.

2. Utvärdering av prioriteringar, mål och åtgärder

Stadsfullmäktige godkände stadens nya strategi under mötet 13.11.2017. Efter godkännandet fortsatte strategiprocessen med en uppdatering och utarbetning av de tväradministrativa och branschspecifika utvecklingsprogrammen.

Tyngdpunktsområden och riktlinjer som beskrivs och uttrycks i Jakobstads strategi 2017 - 25 har styrt kommunens välfärdsarbete under fullmäktigeperioden 2017 - 20. Ingen enskild plan för välfärdsarbetet i kommunen finns uppgjord. Så i denna välfärdsberättelse granskas mål och åtgärder utgående från Jakobstads strategi 2017-25. I kommunens verksamhetsberättelser och bokslut för de aktuella åren 2017-2020 framgår utvärderingen av prioriteringar, mål och åtgärder under förfullmäktigeperioden 2017 - 2020 noggrannare.

En välfärdsberättelse som ger kunskap om befolkningens utveckling är potentiellt ett gott instrument i utvecklingen av en kommunal organisations verksamhet. För att tillgänglig statistik och annan information ska vara till nytta behöver den förstås ses i ett sammanhang, därför visar statistiken i denna välfärdsberättelse också Österbottniska och nationella medeltal samt utveckling över tid där det är möjligt. Den presenterade statistiken beskriver befolkningsstrukturen, olika välfärdsrelaterade mått och kopplar också dessa mått till kommunens verksamhet. I kommunens verksamhetsberättelser och bokslut för de aktuella åren 2017-2020 framgår utvärderingen av stadens prioriteringar, mål och åtgärder under förfullmäktigeperioden 2017 - 2020 noggrannare.

Tillgänglig statistik och välfärdsräknare fångar ändå inte till alla delar omfattningen av den välfärdsinriktade verksamhet som bedrivs av staden Jakobstad och av andra relevanta aktörer i staden. Välfärdsberättelsen bör alltså ses som ett stöd i stadens fortsatta välfärdsarbete, men skall inte uppfattas som en fullständig beskrivning av stadens befolkning och det välfärdsarbete som bedrivs.

INLEDNING

Upplevelsen av välfärd utgörs av de saker som var och en upplever som viktiga, såsom hälsa, boende, utkomst, meningsfulla aktiviteter, sociala relationer, deltagande och livsmiljö.

Att främja kommuninvånarnas välfärd och hälsa är en av kommunens mest centrala uppgifter. Sektorerna ansvarar gemensamt för främjandet av välfärd och hälsa, vilket även framgår av stadens strategi.

I staden Jakobstads strategi 2017 - 25 ses Jakobstad som en trivsam och växande industristad, som vi alla bygger tillsammans och där alla finner sin plats.

Staden Jakobstad är en livskraftig stad med en stark entreprenörsanda och god sysselsättning. Närheten till havet och naturen präglar miljön och invånarna. Korta avstånd mellan allmänna platser, arbetsplatser, boende, handel och service gör det smidigt för invånarna att röra sig i staden. Kultur- och nöjeslivet är mångsidigt och erbjuder invånarna möjlighet att ta del av musik, teater, konst, idrott och många spännande evenemang. Jakobstad är mer mångkulturell och flerspråkigt än vad som kan förväntas av en stad i den här storleken, vilket är en styrka att väl ta tillvara. Utbudet av studieplatser är brett, vilket lockar ungdomar från andra delar av landet till Jakobstad.

Staden utvecklas kontinuerligt och stadens centrum har fått både nya och förbättrade parkeringsmöjligheter och nya affärer, caféer och restauranger. Jakobstad är enligt en färsk undersökning den mest livskraftiga staden i Finland, särskilt baserat på det starka affärscentrum vi har. Samtidig har även nya möjligheter till sport och fritidssysselsättningar skapats.

Även om Jakobstad till stor del är en välmående och livskraftig stad, så finns det potential att utvecklas. Viktiga välfärdsutmaningar under de senaste åren på basis av en invånarenkät har varit att alla invånare i staden känner sig lika "hemma" i Jakobstad. Dessutom finns tecken på illamående och utslagenhet bland delar av stadens ungdomar. Till utvecklingsområdena har också hört invånarnas möjligheter att påverka och den offentliga förvaltningen.

En av stadens fyra strategiska målsättningar är att ha invånaren i fokus i all verksamhet. Syftet med stadens [kommunikations strategi 2019 - 25](#) är att bidra till den visionen. Det är viktigt att staden kommunicerar på ett sätt som fungerar för alla invånargrupper. Företag, potentiella nya invånare och arbetstagare, turister, medier och andra påverkare liksom övriga organisationer, samarbetspartner, myndigheter, föreningar samt stadens personal är också viktiga målgrupper för att staden ska växa och stadens image ytterligare stärkas. I sin kommunikation beaktar staden också sommarinvånare och fastighets- och företagsägare som bor utanför staden. Genom vårt sätt att kommunicera bidrar vi till att skapa en Jakobstadsidentitet och stärka den positiva bilden av staden.

Förändringar i verksamhetsmiljön 2017 -2020 (korta årsrapporter)

2017

Med anledning av den ekonomiska situationen i staden granskades serviceutbudet och serviceproduktionen inom alla sektorer, inklusive stadskansliet för att få ner kostnaderna. Skuldbördan i Jakobstad var 3 115 euro/invånare, då genomsnittet i landets kommuner var 2 921 euro/invånare. Stadens tekniska tjänster övergick till Alerte Ab Oy som inledde sin verksamhet och en av de större utmaningarna var att uppstarten av Cook & Chill-tekniken inom kosthålllet.

Året 2017 var en tid som präglades av osäkerhet inför de stora förändringar landskapsreformen, inklusive social- och hälsovårdsreformen innebar. Samtidigt gav de många satsningar som gjorts i regionens infrastruktur, de positiva budskapen som kom från näringslivet, det mångsidiga utvecklingsarbetet i stadens egen organisation och olika nätverk en god grund för att utveckla staden Jakobstad.

Befolkningen i Jakobstadsregionen uppgick till 49 801 personer vid årsskiftet 2017/2018, vilket är en ökning med 49 personer under år 2017. Befolkningsförändringen i Jakobstad var också positiv, +9 personer 2017. Jakobstads befolkning per den 31.12.2017 uppgick till 19 387 personer. Staden Jakobstad hade under år 2017 ett födelseunderskott på -23 personer, samt ett underskott på -116 personer inom inrikesflyttningen. Däremot var det internationella inflyttningsnettot positivt under år 2017 med +154 personer.

Flyttningsrörelsen inom en ekonomisk region beror på många faktorer, varav livskvalitetsaspekten är en av de främsta, medan flyttningen mellan regioner till stor del är beroende av tillgången på utbildningsmöjligheter och på arbetsplatser. Därför är stadens satsning på närings- och utbildningspolitik främst i samarbete med regionens övriga kommuner av största vikt för att hävda sig i konkurrensen mellan regionerna.

Vid årsskiftet 2017/2018 var enligt NTM-centralen 5,6 % arbetssökande arbetslösa i Jakobstadsregionen. Antalet arbetslösa arbetssökande i hela landet uppgick till 11,2 % den 31.12.2017. Jakobstads arbetslöshetsprocent sjönk till 8,2 % i slutet av år 2017 . Antalet arbetslösa under 25 år var i december 2017 108 st. (2016 145 st.) och av det totala antalet arbetslösa i december var 40,2 % över 50 år. Antalet som varit arbetslösa längre än 1 år var i december 2017 205 st. (2016 258 st.). I januari 2018 låg arbetslöshetsprocenten i Jakobstad på 8,0 % (2016 10,4 %). Stadens självförsörjningsgrad gällande arbetsplatser är över 130 %,

vilket är bland de högsta i landet. Stadens självförsörjningsgrad gällande arbetsplatser var över 130 %, vilket var bland de högsta i landet.

Flera marknadsförings- och turismartiklar har publicerades under året. Staden har varit aktiv i sociala medier vad gäller turismen. Utvecklingsprojekt har satts i gång. Staden har samarbetat med Concordia för att få nya företag till staden.

376 personer kartlades på sysselsättningsenheten för sysselsättande åtgärder och 257 personer var sysselsatta inom olika sysselsättande åtgärder. Processerna med multiprofessionellt arbete utvecklades under 2017 bl.a gällande lagstadgade samservicen där "enluckasmodellen" med gemensam mottagning på sysselsättningsenheten för hälso- och sjukvården, FPA har planerats för att tas i bruk i början av 2018. Snickeriverksamheten, stadens egen integrerade verksamhet för arbetsverksamhet i rehabiliterande syfte fick utöka antalet sysselsatta klienter från 15 till 30 under 2017. Målsättningen är att verksamheten ska för klienterna vara en språngbräda vidare till utbildning, läroavtal, lönestöd eller arbete.

En hundpark i Gamla hamn och en hindersfri naturstigen i Fäboda byggdes.

2018

Under år 2018 fortsatte näringslivet i Jakobstad att utvecklas positivt. Den sjunkande arbetslösheten märktes inom alla grupper av arbetslösa, även bland unga och långtidsarbetslösa. Företagen uppgav att de största hindren för tillväxt för dem var bristen på arbetskraft. Trots det goda sysselsättningsläget var skatteutvecklingen under 2018 endast svagt positiv. I Jakobstad sågs också en viss minskning av befolkningen, 31.12.2018 var befolkningen 19 278, året innan 31.12.2017 19 387.

Under året färdigställdes tomter på det nya planområdet vid Västra Fårholmen, som möjliggör byggande och nyinflyttning nära havet och naturen, men ändå nära centrum.

En cykelled längs Pedersvägen och andra arrangemang för att förbättra trafiksäkerheten särskilt för skolelever byggdes. Då servicestrukturen utvecklades bl.a. genom förnyandet av skolnätet. Ruuslehto skola stängdes och eleverna flyttade till Länsinummi skola eller Itälä skola.

Ett hårt tryck på servicen framför allt inom social- och hälsovården innebar att verksamhetskostnaderna steg under 2018. Kostnaderna för social- och hälsovårdsverkets

tjänster och specialistsjukvård via Vasa sjukvårdsdistrikt ökade med totalt 4,86 procent under 2017–2018.

Beredningen av social- och hälsovårds- och landskapsreformerna krävde mycket resurser av stadens organisation, delvis på bekostnad av egna utvecklings- och effektiviseringsprojekt.

Ändå genomfördes utvecklingsåtgärder till den del de funnits vara fungerande oberoende av reformen. Trots det strama ekonomiska läget framskred planerna på förnyelse av staden. Planerna på ett nytt daghem i centrum och en ny språkbadsskola gick vidare. Arbetsgruppen för utvecklades av stadsdelen Skata kom under året fram med konkreta, genomförbara åtgärder både för att öka trivseln för invånarna och för att göra stadsdelen mer tillgänglig för besökare. Jakobstadsborna visade på många sätt engagemang för sin stad och i enlighet med stadens strategi sökte man en bättre dialog med invånarna bl.a. via invånarforum, enkäter och sociala medier.

Staden Jakobstad hade under år 2018 ett födelseunderskott på -68 personer, samt även ett underskott på -141 personer inom inrikesflyttningen. Däremot var det internationella inflyttningsnettot positivt under år 2018 med +108 personer. Staden har en positiv utveckling vad gäller internationell flyttning, vilket även i fortsättningen bör bejakas.

Satsningarna inom kommunaltekniken som nämns för år 2017 är bl.a saneringarna av Östanpåvägen och färdigställande av nya gator två av dem var Åkerviksvägen och Lappgränd. Grunden för hopptornet i Gamla hamn åtgärdades och parkeringsplatsen vid Fäboda utvidgades.

Serviceboende för funktionshindrade på Radiovägen färdigställdes och togs i bruk. Ett intentionsavtal med Kårkulla för nybyggnad för Intek Service på Bottenviksvägen skrevs. Byggarbetet med Alma daghem inleddes. Vid seniorfastigheten Jakobs Källa renoverades 25 % av bostäderna och vid senior fastigheten på Ahlströmsgatan renoverades ca 40 % av bostäderna.

Genom en förbättrad struktur och tydligare arbetsfördelning möjliggörs även utveckling inom turism-, handels- och evenemangsbranschen. Med en fokusering på turism, handel och evenemang kan serviceutbudet och serviceproduktionen utvecklas ytterligare. Dessa tre branscher stöder stadens ekonomi, förbättrar sysselsättningen och ökar trivseln för både invånare och besökare. För att stärka stadens kommunikation anställdes en person för att sköta dessa uppgifter. Stadens informationstidning utkom två gånger under 2018 och staden informerade aktivt på hemsidan, i pressen och sociala medier.

För att främja meningsfulla former av sysselsättande verksamhet för långtidsarbetslösa inleddes ett samarbete med rehabiliterande arbetsverksamheten, TYP och Työväenopisto med fokus på livshantering och ökad beredskap för sysselsättning. I samarbete med Kokkotyösaatiö och finansiering av regionförvaltningsverket startade ett 1-årigt aktiverings-/sysselsättningsprojekt, Nuba, för ungdomar upp till 30 år.

Under 2018 anlände 20 kvotflyktingar till regionen varav 14 till Jakobstad och 16 asylflyktingar med uppehållstillstånd till Jakobstad. Antalet klienter i integrationsprocessen i regionen 323 varav 181 med boende ort Jakobstad. För att främja och öka invandrares delaktighet inledde det mångkulturella samarbetsnätverk sin verksamhet i december 2018.

Projektet Framtidsdalen, med målsättningen att en utvecklingsplan för bildningen i Jakobstad inleddes. Deltagare i projekt var ledningsgruppen inom bildningsväsendet och en del rektorer och föreståndare inom småbarnspedagogiken. Arbetet med ny läroplan för förskolan,, den grundläggande utbildningen och gymnasierna har slutförts. Den nya läroplanen tas i bruk stegvis och implementeringen av den fortsätter speciellt i årskurserna 7 - 9 och gymnasiet.

DEL II VÄLFÄRDSPLAN FÖR FULLMÄKTIGEPERIODEN

På basis av välfärdsberättelsens indikatoruppgifter och andra statistikuppgifter föreslås följande bli insatsområden och utvecklingsobjekt härledda ur Jakobstads kommunstrategi:

1. System för välfärdsledning etableras

- Främjande av välfärden införs som en del av planeringen, genomförandet och utvärderingen av kommunens verksamhet och ekonomi, samt kopplas till uppgörandet av budgeten
- Användningen av förhandsbedömning av konsekvenserna etableras

2. Staden skall vara en trygg, tvåspråkig och mångkulturell livsmiljö

3. Ökade aktiviteter för barn och ungdomar för att stödja delaktighet och förhindra marginalisering

4. Ett mångsidigt och tillräckligt utbud av boende för livets olika skeden

Riksomfattande konsekvenser för välfärdsarbetet

Jakobstads tyngdpunkter är i linje med den genomförandeplan för främjande av välfärd, hälsa och säkerhet 2030 som statsrådet publicerade våren 2021. I [Statsrådets principbeslut](#) drar man upp riktlinjer för de åtgärder som ska vidtas för att minska ojämlikheten i finländarnas hälsa och välfärd före 2013. I genomförandeplanen beskrivs åtgärderna enligt de fyra fokusområdena i principbeslutet.

1. Möjlighet att delta
2. Bra vardagsmiljöer
3. Verksamhet och tjänster som bidrar till välfärd
4. Genomslag via beslutsfattande

Principbeslutets riktlinjer är riksomfattande, men det lönar sig att använda dem till stöd i kommunens välfärdsarbete då kommunens planer utarbetas och välfärdsarbetet leds. I principbeslutet ligger den centrala betoningen på att minska ojämlikheten. I arbetet med att minska ojämlikheten betonas människans egen aktivitet och delaktighet samt förebyggande av problem.

Under välfärdsplaneperioden genomförs den pågående social- och hälsovårdsreformen, med vilken man vill förbättra basservicen. Genom reformen överförs ansvaret för att ordna social- och hälsovården och räddningsväsendet från kommunerna / till välfärdsområdena

4. Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin

Riksomfattande konsekvenser för välfärdsarbetet

Kommunernas välfärdsplan ska vara anknuten till kommunens verksamhet och planering av ekonomin varvid man bland budgetens mål kan plocka ut de tyngdpunktsområden som är viktiga för främjande av välfärd och hälsa och också reservera resurser för att förverkliga dem. Enligt planerna ska de framtida årliga välfärdsöversikterna behandlas vid sidan av verksamhetsberättelserna och bokslutet.

UPPFATTNINGEN OM VÄLFÄRD STYR ARBETET

Förståelsen av välfärd styr arbetet för kommuninvånarnas välfärd. Därför är det viktigt att man i kommunen har definierat vad som avses med *välfärd* och *främjande av välfärd*. I Jakobstad förstås dessa i bred bemärkelse;

Välfärd

- Är en fysisk, psykisk, social, emotionell och ekonomisk helhet
- Kommer till uttryck på samhällsnivå (bl.a. levnadsförhållanden, sysselsättning) och som individuell välfärd (bl.a. sociala relationer, lycka och socialt kapital)
- Är en vardagsresurs som ökar individernas livskvalitet
- Åstadkoms av människan själv, hennes närstående, närmiljön, servicesystemet och samhällspolitiken

Främjande av välfärd

- Medveten påverkan på välfärden och dess bakgrundsfaktorer, t.ex. levnadsförhållanden och livsmiljö, levnadssätt och livskompetens samt servicens funktion och tillgång till service
- Planmässig fördelning av resurser och minskning av välfärdsskillnader
- Investeringar som förebygger fattigdom, marginalisering och andra sociala olägenheter
- Är inriktad på individen, familjen, samhällena, befolkningen och deras livsmiljöer
- Genomförs som ett samarbete mellan flera aktörer, där kommunens olika sektorer och centrala samarbetspartners deltar

Jakobstads strategi för åren 2017 - 25 bygger på fyra viktiga och beskrivande målsättningar vilka ska karaktärisera Jakobstads utveckling.

De fyra målsättningarna är:

1. Tillväxt
2. Invånarna i centrum inom stadens alla verksamhetsområden
3. En balanserad ekonomi
4. Välmående och säkerhet
 - Staden skall vara en säker, tvåspråkig och mångkulturell livsmiljö
 - Mera verksamhet skall ordnas för barn och unga, för att stödja deltagande och förebygga marginalisering
 - Ett mångsidigt och tillräckligt utbud av boende för alla livsskeden

I Jakobstad styrs välfärdsarbetet även av kommuninvånarnas syn på vad som är betydelsefullt för dem. I enkäter som genomfördes 2014 och 2017, framkom att invånarna är nöjda med god livskraft och sysselsättning men önskar större möjligheter att påverka stadens utveckling. Ett övergripande resultat var att svenskspråkiga invånare känner sig mer tillfredsställda som invånare än de finskspråkiga i staden.

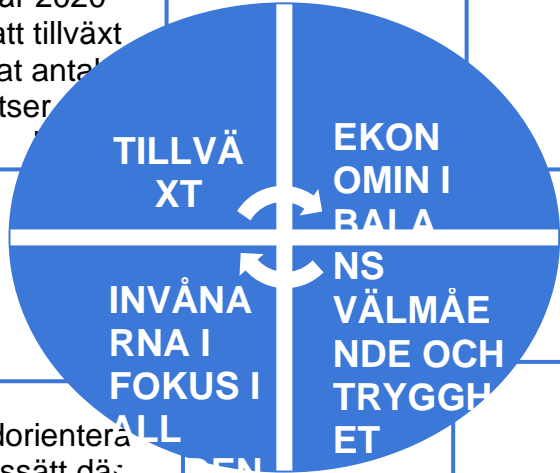
Resultat från enkäten 2017 visar att Jakobstads invånare vill att staden ska satsa på:

- Unga (ungdoms utrymmen, samlingsplatser, attraktiva jobb, utbildning)
- Finskspråkiga (jämlighet mellan språkgrupperna vad gäller service och kulturutbud)
- Företag och företagande (främja uppstart av nya företag, företagslokaler, småföretag)
- Media mer positivt, marknadsföra staden
- Barnfamiljer (lekplatser, parker, familjevänligt boende, dagvård)
- Nyinflyttade (guidning, välkomstpaket)
- Motionsområden, fritidsmöjligheter (bredare utbud för barn inte enbart sportaktiviteter.)
- Vården i allmänhet, speciellt för ungdomar med mentala problem och för äldre
- Havsnära boende
- Kommunsammanslagningar med närliggande kommuner
- Främja möten mellan språkgrupperna

Jakobstads strategi för åren 2017 - 25

20 000
invånare år 2020
och fortsatt tillväxt
Ett ökat antal
arbetsplatser

Det
ackumulerade
överskottet i
balansen ska vara
positivt och staden

Kundorienterade
arbetssätt där
digitalisering och
moderna
hjälpmedel

Staden skall
vara en trygg,
tvåspråkig och
mångkulturell
livsmiljö